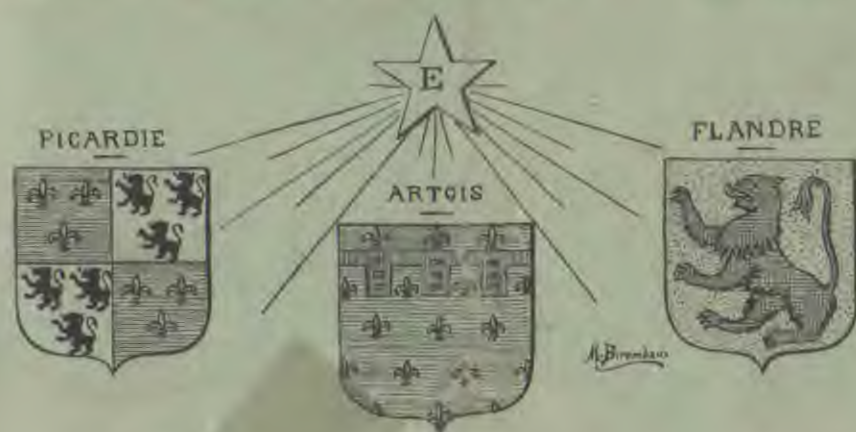

NORDFRANCA

ESPERANTISTO

(PIKARDA STELO - NORDA GAZETO - ANTAŬEN)

MONATA REVUO

de la Nordfrancaj Esperantistoj
publikigas la sesvoja de la Norda Federacio
(aj de la Grupoj)

REVUE MENSUELLE

des Espérantistes du Nord de la France
Publie les renseignements
de la Fédération du Nord et des Groupes

Redaktejo kaj administrejo : 33, rue Marceau
ROSENDAEL - LEZ - DUNKERQUE (Nord)

C. VERNAY, Direktoro

G. VANHOVE, Administranto

M. DELAVIGNE, Respondeca redaktoro

Redakta Komitato, redaktas

Jarabono : Francujo 10 frankoj
aliaj landoj : 8 respondkuponoj aŭ egalvaloro
POSTĈEKKONTO : LILLE 403-50

KODAKS
PHOTO-AMATEURS

CAYEZ

9bis, Rue Clémenceau - DUNKERQUE

Travaux - Agrandissements
Stocks de toutes marques
Esperanto parolata

ATELIER DE RELIURE ET CARTONNAGE
(Fondé en 1860)

Louis BLOT

10, Rue Dupouy, DUNKERQUE

Reliure en tous genres
de luxe et d'amateur
Esperanto parolata

IMPRIMÉS EN TOUS GENRES - PAPETERIE
RELIURE - GRAVURE
Fournitures classiques et de bureau

Librairie du Beffroi

Albums et Timbres pour Collectionneurs
Livres - Insignes Espérantistes

MOREAU-FOURMEUX

28, Rue Clémenceau, DUNKERQUE

"Au Roi du Saucisson"

Roger BRATS

30, Rue Michelet
COUDEKERQUE-BRANCHE

Fromages, Conserves, Confitures
Vente sur tous les Marchés de la Région

Fabrique de Casquettes
BÉRETS - CHAPEAUX

EDMOND

Chapelier

38, Rue Poincaré - DUNKERQUE

"Les BLEUETS"

26, Rue Poincaré - DUNKERQUE

Blanche RAMOUT

Fleuriste

Vous y fournir, c'est affirmer votre bon goût
Choix de Plantes - Corbeilles
Gerbes et Bouquets

Les Coopérateurs
de Flandre et d'Artois

Toute l'Alimentation
Tous les Vins
Tous les Spiritueux

Poids exact, Juste Prix, Qualité parfaite
Nos succursales sont ravitaillées chaque jour
en Pain, Lait frais pasteurisé
Fruits, Charcuterie, Beurre
VENTE A TOUS

Avantages accordés aux sociétaires :
Ristourne au prorata des achats
(3.194.244 frs répartis pour 1935)
Secours de la Mutualité Coopérative
(naissance, maladie, décès)
Journal gratuit tous les 15 jours
Dans nos 450 magasins, vous trouverez
la qualité que vous cherchez
les prix qui vous conviennent

Tout l'HABILLEMENT

Hommes, Jeunes Gens
Enfants

AU BON VÊTEMENT

Maison O. ROZEN
17, Rue des Chaudronniers
DUNKERQUE
Esperanto parolata

FIRMO

Georges MAEGHT

Juvelisto - Artobjektoj
9, Rue Clémenceau, DUNKERQUE
Esperanto parolata
Rabato al niaj Samideanoj

NORDFRANCA ESPERANTISTO

Monata Revuo de la Nordfrancaj Esperantistoj

PROPAGANDO ★ INSTRUADO ★ AKTUALAĴO ★ LITERATURO
PROPAGANDE ★ ENSEIGNEMENT ★ ACTUALITÉ ★ LITTÉRATURE

Kopiraĵo de la enhavo rezervita. Manuskriptojn kaj scilgojn oni devas sendi nur al tiu adreso : C. VERNAY, MALO-LES-BAINS (Nord). Ni ne resendus la manuskriptojn. — La Redakcio rezervas al si la rajton korekti laŭbezone la manuskriptojn. — *Les auteurs sont seuls responsables de leurs articles.*

Profesoro J. VANVAERTS

Honora Prezidanto
de la Esperantista Federacio de Norda Francujo

Profesoro VANVAERTS

D-ro J. VANVAERTS, kirurgisto, bone konata de multaj esperantistoj, estas altvalora kuracisto. Dum sia studado, li estis interuulo en parizaj malsanulejoj kaj honorita per ora medalo. En la Fakultato en Lille, li iĝis estro por la praktikaj operaciaj laboroj, agregaciulo de akuŝado, profesoro de operacia medicino, lne profesoro de infama kliniko. En siaj intersekvaj postenoj, li vidigis tute taŭga, ŝatita, amita de siaj lernantoj. Li estas scienculo, edukisto kiu ĉu parole, ĉu skribe, kapablis profitigi siajn disĉiplojn je siaj preskaŭ universalaj konoj.

Sed la scienca vidpunkto ne sufiĉis al li. De longe, de ĉiam, li penadis por defendi la profesiajn aferojn kaj dediĉis sin senkalkulante al tiu devo. Antaŭ la milito, prezidanto de la kuracista sindikato de Lille, li iĝis poste prezidanto de la Norda kuracista federacio de la francaj sindikatoj. Oni ne povas imagi kiom da kompetenteco, agemo, sindonemo, eĉ leĝa scienco postulas tiu rolo kiu ne ĉiam estas rekompencita per dankeco. Li estas vere taŭga viro sur taŭga loko. Li neniam ripozas, li estas nelacigebla, oni demandas sin kie li trovas sufiĉan tempon por manĝi kaj dormi.

En siaj kunfrataj interrilatoj, li aspektas afabla, servema, kunligante firmecon kun ĝentileco. Li lasas nenion leteron senresponda. Fine oni povas konsideri lin kiel modelon, kuraciston tute indan de tiu nomo.

Al animo tiel agema, tiel sindonema, Esperanto ne povis resti indiferenta.

Tial, de longe, D-ro Vanvaerts aliĝis la movadon, entuziasmigita pro la servoj kiujn ĝi povis havigi al la homaro. De la jaro 1924 ĝis 1930, li estis Prezidanto de la Norda Esperanto-Federacio, kies Honora Prezidanto li estas. Komprenoble, li turnis sin al la medicina fako. Ofte, oni vidis lin ĉe la internaciaj kongresoj, en la kuracista sekcio, kie lia aŭtoritateco vidigis nediskutebla. Pri la medicinaj verkoj li de longe okupadis sin, kunlaborante akurate al la T.E.K.A. (1), al la Gazeto I.M.R. (2) kies ĉefredaktoro li estis kaj kiu havas korespondantojn en multaj landoj. Estas juste aldoni ke en tiu tasko li estis eĵike helpata de Doktoro Briquet, eksprezidanto de la Esperantista grupo de Armentières, fervorega kaj lertega esperantisto kiu komponis kaj eldonis medicinan vortaron, rezulton de daŭra, persistema laboro.

Preskaŭ certe, P-ro Vanvaerts ĉeestis la Esperantan Konferencon en pariza ekspozicio, en la scienca parto. Pri la disvatigado de nia lingvo en la kuracista medio, li havas iajn ideojn en la kapo kaj espereble lia agado havigos al ĝi gravan antaŭenpuŝon.

Resume, Profesoro Vanvaerts estas por Esperantismo grava apogo. Estus dezirinde ke troviĝu multaj tiaj pioniroj por la sukceso de nia idealo.

DOKTORO PAUL DESMOULIN.

(1). T.E.K.A.: Tutmonda Esperantista Kuracista Asocio.

(2). I.M.R.: Internacia Medicina Revuo.

ESPERANTO

la interpopola ponto

Estas tempo konstrui pontojn. Pontojn, kiuj kondukas de homo al homo, de popolo al popolo. Sed, kial devus la pontoj esti konstruitaj, se la homoj ne povas interkompreniĝi, se mankas ankoraŭ la sento de la komuneco.

Cu povas interkompreniĝi Italoj kaj Rusoj, se la Italo ne parolas ruse kaj la Ruso ne parolas itale. Por kio utilas al ili ilia kono, iliaj alproksimiĝprovoj, se mankas al ili la unueca lingvo. Se ni volas konstrui pontojn — kaj ni devas konstrui ilin, ni devas antaŭ ĉio forigi la barojn. Kiuj estas la baroj? La multaj lingvoj, kiuj estas ŝtirigitaj kiel muroj inter popolo kaj popolo. Sed la baroj povas esti forigitaj nur per unu: per mondhelpingvo, per dua lingvo por ĉiuj, kiuj ne volas forpuŝi tiun rolo de la popolaj lingvoj, per Esperanto.

Kial koncernas nin Esperanto? oni demandas ŝultroskuante. Sed ĉu fakte Esperanto nenion devus koncerni? Cu verema kultura homo devas demandi kiel koncernas min la hemio, la fiziko, la pacproblemo, la kulturaj klopodoj, krei novajn vivkondiĉojn post la milito? Kaj tamen oni demandas: Kial koncernas nin Esperanto? Cu Esperanto ne aspiras nur ion grandan kaj valoran por nia kulturo? Cu ne ekkonis jam la gvidantaj viroj la neceson de Esperanto? Kaj tamen diras ankoraŭ multaj: Esperanto estas malviva lingvo, nenia organismo sed la nacia lingvo estas vivanta organismo.

La koncepto « organismo » estas de ĉiuj tiuj, kiuj vidas en la lingvo organismon false klarigata. Unu el la plej obstinaj kaj miopaj kontraŭuloj de Esperanto, la konata Hugvisto Fritz Mauthner ja mem konfesis: « Oni misuzas la bildon, ke la lingvo estas organismo, ĉar se tiu vorto ĝenerale devas havi sencan, tiel devas ja ĉio, kio volas esti organismo, esti unuaĵo, kiu per si mem, kvazaŭ sola povas vivi ».

Se do la lingvo estas neniun organismo, neniun unuaĵo, kiu povas vivi per si mem, kiel oni ne povas krei artan lingvon, konscie de unuopa homo? Homo ne povas krei la vivantan ĉevalon, sed la aŭtomobilo, kiu plenumas la taskojn de la ĉevalo, estas la verko de la homa inventemo. Cu oni ne uzas la aŭtomobilon, ĉar ĝi estis « arte inventita » de la homo?

Homo ne povas krei sunlumon, sed la elektra lumo estas homa verko. Cu oni lasu la elektran lumon, ĉar ĝi ne estas « natura »?

Natura, arta! — frazoj, nenio alia — nur frazoj!

Ne estas grave ĉu natura aŭ arta, sed ĉu estas bona, utila kaj taŭga. Aŭtomobilo estas utila kaj taŭga, do ĝi estas bona. Esperanto pruvis sian utilecon, ĝi volas esti interkompreniĝilo kaj ĝi estas tia. Ĉiu propagandvespero montras la vivopovon de Esperanto. Tie, kie du Esperantistoj interkompreniĝas en la lingvo Esperanto estas solvita la problemo de la mondhelpingvo. La « Perpetuum mobile » ne estas eltrovita ankoraŭ ĝis la hodiaŭa tago. Tamen oni legu « Perpetuum mobile » de Dirks kaj oni faros al si klaran bildon pri la plej diversaj provoj, krei « Perpetuum mobile ». Se ekzistus nur unika « Perpetuum mobile » la pruvo de ĝia ebleco estus alportita en unu momento. Sed neniu unika fakto ekzistas. La unua direktebla aerŝipo montris, ke Zeppelin estis prava kun siaj teoriaj konkludoj.

Ĉiuj teorioj pri Esperanto estus senutilaj, se neniu Esperanto ekzistus. Sed Esperanto estas kaj vivas. Oni ne nur parolas pri Esperanto, sed oni ankaŭ parolas en esperanto. Kaj tamen oni ankoraŭ ne ĉie trovas la komprenon por Esperanto. Ankoraŭ oni diras maldekstre: Esperanto estas utopio; ankoraŭ oni diras dekstre: Cu oni povas enkonduki Esperanton en la popollern-ejojn? Kaj dekstre kaj maldekstre parolas homoj pri Esperanto, kiuj neniam okupiĝis pri Esperanto serioze kaj ĝisfunde. Kiel vi prijuĝas homon, kiu sen kono de hemio volas paroli pri ĝi?

Sed oni parolas kaj mortjuĝas pri Esperanto, sen kono de Esperanto. Kaj tio ŝajnas fariĝi modo inter la kontraŭuloj de Esperanto.

Dr. August MILDWURF,
el Wien.

PENSOJ

Ni ne konsentas kun iu ajn reĝimo, kiu limigas personan liberon kaj esprimon de homa prudento.

EINSTEIN A.

La famo estas danĝera por tiuj, kiuj ĝin dumvive atingas, senbezona ĝi estas por mortintoj, sed plensignifa ĝi estas por la idaro, — sanktaĵo, super tomboj de martiroj ĝi transdonas al ni flamantan standardon kaj ne sufokeblan torĉon de bona kaj venka ideo.

FOSCOLO.

CONGRÈS

de la Fédération du Nord

LE 2 MAI 1937

Le Groupe Espérantiste d'Amiens aura l'honneur de recevoir, le 2 mai 1937, le Congrès fédéral.

Depuis 1910, date du dernier Congrès dans notre ville, bien des pionniers ont disparu. Mais il en reste encore quelques-uns et il seront heureux de se joindre aux nouveaux adeptes pour souhaiter la bienvenue aux hôtes que nous souhaitons nombreux.

Amiens mérite une visite. Vous en trouverez une description dans la feuille éditée avec la collaboration du Syndicat d'Initiative.

Le programme du Congrès n'est pas encore exactement fixé au point de vue horaire ; néanmoins, il comprendra, comme à l'ordinaire : session d'examen, séance de travail, banquet, visite de la ville, partie récréative.

Des réductions de prix seront demandées à la Compagnie du Chemin de fer du Nord et des chambres seront retenues pour ceux qui en désireront.

Donnez-nous au plus tôt votre adhésion : vous nous faciliterez ainsi la tâche.

Donc, au 2 mai prochain, la satisfaction de nous grouper, nombreux, sous l'étoile verte.

A. COLLÉATTE,

Présidente du Groupe
Espérantiste d'Amiens.

ADHÉSION : 5 francs en timbres, mandat-poste ou chèque postal à :

Mlle COLLÉATTE, 17, rue Le Monnier, à Amiens (chèques postaux : Lille, 456,21).

Nordfranca Esperantisto

por vivi bezonas vian helpon

ABONU ĜIN

ABONIGU VIAJN AMIKOJN

VARBU MULTAJN ABONANTOJN !

Okaze de la Federacia Kongreso Nf. E. kaj Iniciativa Sindikato prezentas al vi :

AMIENS

Prefektejo : 90.211 enloĝantoj.

Preĝejoj : katolikaj, protestantaj kaj izraelidaj.

Gastronomiaj specialaĵoj : anas, pasteĉo, amiensaj tegoloj, makaranoj.

KATEDRALO.

Di-patrina Ĉefpreĝejo estas unuanime konsiderata kiel la plej kompleta, la plej harmonia el la grandaj religiaj konstruaĵoj de Francujo. Ĝi ŝuldas la purecon kaj unuecon de sia arkitekturo al la rapideco de sia konstruado : la plano de genia majstro Robert de Luzarches estis plenumita en malpli ol tri kvaronoj de jarcento, de tiam XIII^a jarcento en kiu la gotika arto atingis sian apogeon.

Ĝi estas la plej granda preĝejo en la mondo kiu estas 145 metrojn longa kaj havas 8000 metrojn da supraĵo ; ĉar ĝiaj volboj estas fermataj de la impresiga alteco de 42 metroj, ĝia volumeno atingas 200.000 kubmetrojn.

La fasadoj de la plejmulto de katedraloj estas « libroj » en kiuj per bildoj kaj simboloj estas esprimitaj la ĉefaj instruoj de la religio, nenie ili estas tiom multaombraj, tiel metode ordigitaj kiel ĉi-tie. Multaj el tiuj statuoj, reliefoj kaj rondaj bareliefoj estas ĉefverkoj : granda estas la famo de Bel-Dio, de Sankta Firmeno, de « Orumita Virgulino », de la grupoj de la Anunciacio, de la Vizitacio kaj de la Prezencio ĉe la Templo.

Ĉiuj jarcentoj depost tiam de la konstruado kunlaboradis en la interna ornamado kaj en la mebligado de la katedralo : altaroj, katedroj, kradoj, tombuoj, el kiuj da el bronzo de la XIII^a jarcento, la solaj en Francujo, kiuj ne estis jetitaj en fandujon dum la Revolucio. La partopreno de la unua duono de la XVI^a jarcento, de la epokoj de Ludoviko la XII^a kaj de Francisko la 1^a, estis la plej grava kaj la plej valora : tiam estis skulptitaj aro da grandaj ŝtonaj reliefoj kaj precipe la mirindaj sidfakoj, kiuj restis netuŝitaj post la danĝero de malkonstruo. Tiuj multaj scenoj — oni povas elnombri 4000 statuetojn — vivo- kaj verecopenaj : la lerteco de artmetiistoj, kiuj sciis el la kerno de kverko elfari por tiu abundega dekoracio malpezajn festonojn, kvazaŭ puntajn rubandojn, la admirinda stato de konserviĝo, faras el tiuj sidfakoj nekompareblan tuton.

MUZEO DE PIKARDIO.

La arkitekturistoj, kiuj ĝin konstruis dum la Dua Imperio scipovis ordigi, malantaŭ honkoncepta fasado, ĉambregojn kie la lokaj antikvaĵoj, la pentraĵoj kaj skulptaĵoj estas prezentitaj sub bonega lumo. Tiuj kolektoj estas sufiĉe riĉaj por ke la Amiensa Muzeo okupu lokon malantaŭ tiuj de Lille, Lyon, Nantes, kiuj estas la plej gravaj el la provincaj muzeoj. Sur la murojn de la granda ŝtuparo kaj de etaĝa galerio estas metitaj ses verkoj de Puvis de Chavannes. La « Pro Patria Ludus » estas sendube la plej kompleta kaj definitiva esprimo de liaj genio kaj maniero. Speciala ĉambrego enhavas kelkajn sufiĉe strangajn pentraĵojn (la plej antikvaj similas al lignaj miniaturoj pentritaj je la gloro de Virgulino por la Amiensa Katedralo). Kun la grava donaco de fratino Lavalard eniris aro da tipaj verkoj de malgravaj holandaj pentristoj kaj kelkaj pentraĵoj rimarkindaj de la XVIII^a franca jarcento de Fragonard, de Hubert Robert, de Lepicic kaj de aliaj.

Pentristo Albert Magnan donacis al la Muzeo sian elektatan kolekton de verkoj de la antikvaj artoj ; ili okupas, speciale por ili konstruitan flankojon. Multaj el tiuj verkoj trovas taŭgan kaj belan lokon en muzeoj : Louvre aŭ Cluny.

MALNOVA AMIENS

kaj ĝiaj KANALOJ.

Malgraŭ ĉiuj vandalismoj kaj postuloj de urbestro, Amiens konservis, ĉirkaŭ sia katedralo aron da monumentoj kaj fasadoj,

atestantaj pri la arkitektura arto de la fino de la XV^a kaj de XVIII^a jarcentoj ; la du « flagrantaj » preĝejoj Saint Germain kaj Saint Leu ; la ligna domo nomata « viro kun tri kapoj » gastejo de « mafeur » de la jaro 1492 ; unu urba pordego el 1531 ; la fasado duon-gotika kaj duon-renesanca de la « maison du Sagittaire » (1592) ; multnombraj konstruaĵoj el brikoj kaj ŝtonoj de la XVII^a kaj XVIII^a jarcentoj, kelkaj kun siaj amuzigaj surskribaĵoj skulptitaj ; la imponaj fasadoj de la « komeredomoj » kie oni vendadis sub Ludoviko la XV^a veluraĵojn, kotonajojn kaj lanaĵojn kaj dum la regado de Ludoviko XVI^a (1780) la fasado de la Teatro kun reliefoj, figuroj de Muzoj kaj faskoj da detaloj kun plej delikata eleganteco.

Inter la publikaj monumentoj, starigitaj dum la XIX^a jarcento oni povas citi (kun la supre-menciita Muzeo) urban bibliotekon de 1826^a kompletigitan en 1895^a, unu el la plej belaj cirkoj de Francujo (1889^a) kaj la Belartan Akademion (1929^a).

La malsupra parto de la urbo ŝuldas la originalecon de sia aspekto al la kanaloj derivantaj de la rivero Somme.

Kelkaj el ili havas la pitoreskan kvaliton de la kanaloj de Bruĝo aŭ de Amsterdamo.

LA PROMENEJOJ ;

LA « HORTILLONNAGES ».

(legu : Hortijonaĵo)

Estas ĉarmaj promenejoj en la urbo mem aŭ en ĝiaj tutproksimaj ĉirkaŭejoj. Apud la ĉefa stacidomo, estas skvaro René Goblet, florita dum pli ol la duono de jaro kaj la komenco de longa duon-rondo de bulvardoj — sur la linio de la lastaj remparoj — borditaj de « malgrandaj ĝardenoj ». En unu el ili estas starigita monumento de Jules Verne apud la domo, en kiu li loĝis dum la lasta parto de sia vivo. Inter la okcidentaj kvartaloj bela parko de la Hotoie estas ĉirkaŭita de la brakoj de rivero Selle kiu provizas per akvo grandan akvuĵon ; najbaro de tiu parko estas anĝla ĝardeno de Malgranda Hotoie. Kontraŭ la plej antikva parto de la civito (kvartalo Saint-Leu), la Kreskaĵo-ĝardeno (le Jardin des Plantes) posedas sur siaj bedoj kaj varmejoj ĉiujn ĉefajn kreskaĵojn utilajn kaj dekoraciajn. Al la unuaj domoj de la orienta parto de Amiens, al kvartaloj Saint-Pierre, de la Vojaroj kaj de la Neuville aliĝas la regiono de la « Hortillonages » naturaĵ insuletoj de la larĝa valo de rivero Somme, transformitaj depost jarcentoj en legomkampoj abunde-fruktodonaĵ. La vizito de « Hortillonages » per boato estas tre agrabla kaj pitoreska.

Ni ! la Komencantoj !

— Kien vi kuras tiel rapide, s-ro Ruĝhar ?

— Ho, bonvolu sen/kulp/igi min, kara Fraŭlino Belkant ! Mi tute ne vidis vin... Bonan matenon ! ĉu vi fartas bone ?

— Bonan tagon, S-ro Ruĝhar, mi estas iomete mal/varm um/inta, la vetero estas vere mal/bel/eg/a, ĉu ne ?

— Ho, jes Fraŭlino ! La norda vento ĉiam blovas kaj la suno ne havas kuragon. Ili certe ne estas esperantistoj !...

— Tute ne, sinjoro, ĉar SE ili lernUS esperanton, precipe laŭ la ĉe-metodo, ili ĉiam estUS agrablaj...

— Kiel vi, kara amikino !
— Silentu, sinjoro, vi ruĝigas min !
— Tia/manier/e, vi estas ankoraŭ pli ĉarma... Jes !

— Ĉu vi nun am/ind/um/as min ?
— SE tio estUS, ĉu vi kolerUS ?
— Hodiaŭ mi ne respondos al vi.
— Kial do ?

— Ĉar vi ne respondis al mia unua demando.

— Kia demando, kara fraŭlino ?
— Kien kaj kial vi kuris tiel rapide kiam mi renkontis vin, antaŭ du minutoj ?

— Ha ! Jes, jes ! mi devas rapidi...
— Mi petas, diru al mi !
— Mi nenion povas rifuzi al vi, tro/dorlot/ita knab/in/eto. Jen ! En la oficejo kie mi laboras, mi havas, momente, pli da laboro ol kutime, ĉar unu kolego estas malsana kaj

PRO la krizo oni ne anstataŭ/ig/as lin, Vi komprenas kien mi kuras... en la oficejon.

KIAL mi kuras ? Estas alia afero. ĈAR mi dezirus esti libera, venontan sabaton POR aŭdi la paroladon de S-ro Verdstel, la mondfama esperantisto.

OKAZE DE TIO, ĉu mi havos la plezuron vin vidi en la urbodomo ?

— Mi ne iros al tiu kunveno, ĉar mi ne estas sufiĉe lerta POR kompreni ĉion kion oni diros. Venontan jaron, mi ĉeestos ĉiujn paroladojn, sed nun, ne. Mi perdus mian tempon mi preferas kudro/ripari miajn ŜTRUMPOJN !

— Kia grava eraro, fraŭlino ! Via lerteco, precize dependas de viaj klopodoj POR kompreni la lingvon. Aŭskultu, mi petas. En la lernejo, kiam la infanoj lernas legi, oni ne legigas nur silabojn kaj vortojn, sed frazojn, eĉ rakontetojn.

Kion vi dirUS PRI knabo kiu parolUS tiamaniere al sia instruisto : « Sinjoro instruisto, ne, mi ne legos tiun-ĉi paĝon, ĝi estas tro malfacila POR mi. »

« Kara infan/et/o, dirus la profesoro vi venas en la lernejon por lerni, ĉu ne ? Kiel vi volas instru/ig/i, ne klopodante POR tio ? »

Fraŭlino Belkant, ĉu vi estus, hazarde, tiu terura infano ? Ne, ne !

Aŭdu, aŭdu ! Vi estas francino, vi bone scias ke la Francoj divenas multajn vortojn (latinajn vortojn) kiam oni parolas esperante ; do, vi povas kompreni la mondlingvon pli facile ol alilandaj personoj. Oftege niaj paroladoj okazas kun lumbildoj. La lumbildoj parolas al viaj okuloj kaj helpas viajn orelojn kaj vian CERBON. PLUE, kiam vi aŭskultas la parol/anton vi al/kutim/igas vian oreilon al la bona el/parol/o, tio estas tre grava ! Far/ig/as en vi mein, sen/konscie, granda laboro

Mi estas lernanto

Kredu min, kara amikino, mi ne povas bone klar/igi al vi tiujn misterajn aĵojn de la « pens/maŝin/o » sed, tamen, mi vidas en viaj okuloj ke vi komprenas kion mi volas esprimi.

— Jes, sinjoro. Mi ne tute bone komprenas, sed mi sentas ke vi pravas.

Kara fraŭlino, kiam vi povas pli/riĉ/ig/i vian vortareton se vi konstante vizitas ĉiujn kunvenojn. Sen/pri/pens/e, vi akiros kelkajn novajn esprim/aĵojn kaj iom post iom venos la deziro kun la ebleco paroli. Kurago venos ankaŭ, vi vidos.

Kaj precipe vi SPIROS en nia ŝatata rondo tiun esperantan aeron kiun vi tiom bezonas POR « verdstele kreski ». Vi pli bone komprenos nian belan idealon !

Ne dubu PRI miaj paroloj, kara fraŭlino, kaj faru same kiel mi, kuru rapidege al via laboro kaj, sabate, venu en la urbodomon.

— Sinjoro Ruĝhar, mi opinias ke vi laboras ĉe advokato, ĉu ne estas ĉe sinjoro Degand ? Eble vi estas « Sankta Johano ora buŝo » ĉar vi tute konvinkis min. Mi tre dankas vin PRO viaj bonegaj konsiloj kaj, mi certigas al vi ke, de nun, vi ĉiam vidos min en ĉiuj kunvenoj.

— NE DANKINDE, kara amikino. Via promeso sufiĉas al mi : PRO tio, mi ĝojas sincere kaj nun, kurage, mi kuras al laboro.

Ĝis la revido, fraŭlino Belkant.

— Ĝis sabate, sinjoro Ruĝhar, kaj TAMEN dankon !

Sabato, post la parolado de sinjoro Verdstel :

« Ho, sinjoro Ruĝhar kiel mi estas kontenta ! Mi preskaŭ ĉion komprenis. Mi ne kredis min tiel kapabla... »

Vere, Esperanto estas facila !

Vivu Esperanto !

ĈIUJ karaj gesamideanoj, multaj el vi similas al fraŭlino Belkant. Kredu ankaŭ sinjoron Ruĝhar kaj venu multnombraj al ĉiu parolado aŭ kunveno POR juĝi PRI via lerteco.

Ĝis revido !...

KLARIGOJ

Mi petas ! Rigardu la klarigojn en la antaŭajn numerojn por kelkaj vortoj.

- Se : si (condition)
- Us : terminaison au conditionnel
- Pro : à cause de
- Por : dans le but de
- Okaze de tio : en cette occasion
- Ŝtrumpoj : bas, chaussettes
- Pri : au sujet de, à propos de
- Cerbo : cerveau
- Plue : de plus
- Spiri : respirer
- Ne dankinde : cela ne mérite pas de remerciements. En français courant : Il n'y a pas de quoi (sous-entendu : remercier)
- Tamen : pourtant, cependant

Ĉar vi estas pli kapablaj, la klarigoj malpli grandigas.

Jen recepto pri

FROMAĜAJ ALUMETOJ

Delikatege bongustaj kun taso da teo aŭ apetitiga likvaĵo, kvankam ili havas tiun kvaliton : esti malmultekostaj.

Batŝaŭmigu samtempe flavajon kaj blankajon de ovo, kun cent kvindek gramoj da faruno, cent dudek kvin gramoj da butero, sesdek gramoj da raspita svisa fromaĝo, sesdek gramoj da raspita « parmesan » aŭ « Chester », unu pinĉpreno da papriko. Kiam la pasto estos homogenega, metu ĝin en tolaĵon kaj lasu ĝin ripozri dum horo. Poste plivastigu ĝin per kukrulilo ĝis ĝi estos duon-centimetron dika kaj tranĉu ĝin en pecetojn dekcentimetrojn longajn kaj centimetrojn larĝajn. Ordigu tiujn-ĉi pecetojn sur plado oleumita kaj kuiru per modera fajro dum ok minutoj.

La alumetoj devas esti svenintaj kaj rostigitaj. Manĝu ilin malvarmaj.

Estas tre facile sukcesi tiun recepton.

Estas bona frandaĵo.

SUKERA ONKLINO.

Henry FORD

kaj lia famkonata pac-krozado dum milita

(de Carl FRANZMANN
Groesbeek (Nederlando).)

Ne tre konata certe estas, ke Henry Ford organizis dum la mondmilito grandan pac-krozadon. Kvankam li aklopodo malsukcesis, tamen la popolo de la stelhava flago interesiĝis multe, ekde, kiel Henry Ford dum mondmilito laboris kiel pacifisto.

Do, estis en la monata Decembro de la jaro 1915. Eŭropo similas al granda, varm-ega forno, diligente hejtita de la diablo proprapersono. Malpaco kaj malamo estis en la mondo. Jam dum multaj monatoj milito furiozis tra Eŭropo. Nuntempaj naŭvuloj demandas: « Ho, kiel estas ebla, kiel estiĝas milito. » Kiel estiĝas milito? Milito estiĝas tiamaniere: Nacia fiereco faras ambicion kaj ambicioj faras pasion al profiteco kaj profiteco faras militon. Jes, pro mono oni militas, per monuloj milito estas direktita, malmultvorte oni povas diri: Milito estas elmonulajo! Fi - elmonulajo!

Kaj la tuta kreitaro suferas pro tiu eltrovaĵo de la diablo. Ankaŭ Henry Ford ekkonis, ke milito estas teruraĵo. La longedaŭra milito konsiderinde malutilis jam al la tutmonda aŭtomobil-industrio. Sekvo: ĝenerala lamiĝo de la mondmerkato. « Ho! estas tempo, ke finiĝu la infera mortigado, alie la homa progreso per unu bato vaniĝas. » Do, kiel praktika aferhomo li decidis en la jaro 1915, organizigi grandan pac-krozadon, celante, fari finon al la malbenita milito. Ĉe Ford similas la ideo ĝis ĝia maturiĝo al infanludo. Jam baldaŭ li kolektis ĉirkaŭe si 165 homojn kun famaj nomoj: por la krozado oni luis grandan ŝipon, nome la *Oscar II* de la Skandinavia-Amerika-Linio kaj jam baldaŭ oni surmariĝis.

Estis grandioza plano. Per grandaj literoj la gazetoj dum tiama tempo dissciigis la novaĵon: Henry Ford, la reĝo de la aŭtomobil-industrio, batalas kontraŭ la milito. Memkompreneble al la tiurilataj komunikoj ne mankis la maldoĉa ironio. Kaj tiuj, kiuj superŝutis la « pacifiston » per sarkasma moko, estis pravaj, ĉar ankaŭ Henry Ford ne kapablis forigi la militon.

Sed apenaŭ oni forlasis la hejnhavenon, kiam jam sur la ŝipo inter la pachomoj estis milito. Oni starigis grupojn, oni apartigis sin, sekrete oni pritraktis ĉiablajn vidpunktojn de la granda problemo: Kio estas la plej bona pacigilo por la malnova Eŭropo? Kvankam Henry Ford ordonis, ke li volas

vidi nenion dumvojaĝe, tamen kun granda zorgoj li observis la evoluon de la pac-krozado. Ĝenis lin precipe, ke la kompetentuloj pritraktis ĉion sekrete, ĉio estis farita en la angulo. In diris, ke tiu vojaĝo al malnova Eŭropo nur estas studvojaĝo. Al proponis, montri per kuraĝa sintenado, ke oni estas seriozaj homoj, ekzemple dum Kristnasko oni enirus la tranĉejojn, postuli de la soldatoj, ke ili ĉesu ilia pafadon. Granda tumulto, tio ne estas ebla. Se ili volas manĝegi unu la alian, tio estas certe ilia privata afero. Kelkaj scienculoj e fariĝis kretpalaj ĉe la pripensado, eniri persone la fronton. Estus ja io krima, fari tion. Kiel oni povus senkulpigi sian infanan agadon antaŭ la kara familio hejme? Estis fakto, ke la vivo sur la ŝipo *Oscar II* dum la pac-krozado ne havis edifan aspekton. Por la tiom multe laŭdita kunuleco de la tuta homaro! Restis nur intriganta kohorto. Kelkfoje okazis ke la disputoj sur la ŝipo fariĝis tiel akraj, ke al Henry Ford ŝajnis, ke ili kvazaŭ volus elgrati la okulojn unu la aliajn.

Kaj dum la tuta vojaĝo ili faris la samon.

Montriĝis la vero de la dirajo: « Kiom da kapoj, tiom da opinioj! » Kapskuante Henry Ford alrigardis la maledifan spektaklon. Montriĝis, ke la tiel nomitaj pacifistoj fariĝis grumbluloj kaj malsimpatiaj koleruloj. Ŝajne ili uzis ilian pacamon nur kiel pretekston, por fari senpagan mondvojaĝon. Estis terura seniluziĝo por Henry Ford kaj li faris kiel praktika aferhomo sian eblon, por kiel eble plej baldaŭ adiaŭigi la tutan socion. Ju pli rapide, des pli bone, ĉar tiam li almenaŭ ne havis pluan malhonoron pro ili.

Tia estis la fame konata pac-krozado de Henry Ford en la jaro 1915.

Ne por la lasta fojo elmontriĝis, ke temas pri tre malfacila tasko, volante kvietigi la malbonan mondon.

Senkulpigo

Pro malsano de nia ŝatata kunlaboranto « FLANDRA ANTIKVAĴO » ni ne povas aperigi en tiu-ĉi numero la kutiman kronikon KURAĜE ANTAŬEN!

Ni petas pardonon al niaj afablaj legantoj kaj esperas kaj deziras kun ili, tre baldaŭan plenan resaniĝon de nia fidela « FLANDRA ANTIKVAĴO ».

La Redakcio.

Ĉiuj en AMIENS
la 2° de Majo 1937 !...

La Jugoslava Lingvo

Verdire, ne tre taŭgas la titolo de tiu artikoleto, kiun, pli logike, mi devus titoligi: « La serba lingvo kaj ĝiaj ĉefaj dialektoj ». Efektive, ĉiu bone scias ke, en Jugoslavio, lando kie loĝas pluraj slavdevenaj popoloj tri ĉefaj lingvoj estas parolataj: la serba, la kroata kaj la slovena (ne enkalkulante la diversajn dialektojn).

Lau etnografio, la Serboj estas parencoj de Rusoj, Ĉeĥoj, Slovakoj, Poloj kaj Kroatoj. La lingvo apartenas al la slava familio (sudslava grupo) same kiel la kroata, slovena kaj bulgara lingvoj.

Estas ĉ. la 6^a aŭ 7^a jarcento kiam aperis la serba lingvo. Monumentojn kun surskriboj en tiu lingvo oni trovas, kiuj datumas de la 12^a jarcento. Komparante ilin kun aliaj de pli moderna epoko oni povas konstati ke la lingvo ne ricevis multajn ŝanĝojn ĝis la 18^a jarcento.

La kroata lingvo multe similas al la serba kaj oni eĉ povas diri ke tiuj du lingvoj estas dialektoj devenantaj de unu sama patra lingvo. Pli grandaj diferencoj ekzistas inter la serba kaj slovena lingvoj (la slovena parolata de ĉirkaŭ unu miliono da loĝantoj). Cetere, en Jugoslavio, flanke de la multnombraj dialektoj kiujn ni poste rapide citos, Germanoj, Hungaroj, Albanoj kaj Rumanoj loĝantaj en tiu lando, pro cirkonstancoj konsekvencaj al la milito, parolas sian propran lingvon.

Du ĉefajn dialektojn posedas la serba lingvo: la « stokavski-an » kaj la « ĉakavski-an ». La unua estas parolata ĉefe de la Serboj kaj la dua estas uzata de la Kroatoj. Tamen, pli kaj pli la kroataj verkistoj uzas la « stokavski-an » dialekton por skribi siajn literaturajn verkojn.

La « stokavski-a » redividas sin en tri subdialektoj:

La « ekavski-a » uzata en la orienta parto de la serbaj provincoj, kie iom post iom kaj pro ĝia ĉiam pli ofta uzado en la literaturo, ĝi repuŝas kaj anstataŭas la aliajn parolatajn dialektojn. Lau la provincoj, oni ĝin elparolas diversmaniere.

La « ijekavski-a » kiun oni parolas en la suda regiono de la lando, unu el la plej belsonaj inter la serbaj dialektoj; ĝi estas la lingvo uzata por la belaj poemoj kaj la popolaj rakontoj.

La « ikavski-a » parolata en okcidento de Jugoslavio, ĉefe sur la bordoj de la Adriatika Maro kaj sur la insuloj.

Aliaj dialektoj, duonsimilaj inter tiuj, kiujn mi pri parolis, estas uzataj: la « kajkavski-a », inter la Serboj kaj la Slovenoj; la « torlački-a » inter la Serboj kaj la Bulgaroj.

Malgraŭ diferencoj inter tiuj lingvoj kaj dialektoj, malgraŭ la nesimila elparolado de ili, la Jugoslavo sentas unuecon inter si, ĉefe en (kaj pro) la literaturaj verkoj. Ni devas aldoni ke la serba lingvo estas unu el la plej belaj slavaj lingvoj.

ALFABETO. - Por skribi la lingvon, la Jugoslavo uzas du alfabetojn: la latinan kaj la t. n. cirilan.

La Serboj uzas tiun lastan kiel ankaŭ la Rusoj kaj la Bulgaroj, dum la Kroatoj, la Slovenoj kaj la okcidentaj Serboj uzas, same kiel la Ĉeĥoj kaj Poloj, la latinan alfabeton.

La literoj de la t. n. cirila alfabeto estis eltrovitaj aŭ pli bone kopiitaj, lau la greka, de Ciril, aspotolo de la Slavoj, kaj de lia frato Metod, ĉirkaŭ la 9^a jarcento. Antaŭ ĉirkaŭ 150 jaroj, oni plibonigis tiun alfabeton aldonante al ĝi 6 novajn literojn, nuligante kelkajn aliajn neutilajn. Tiu alfabeto, kiu enhavas 30 literojn riprezentanajn la 30 diversajn sonojn de la lingvo, estis uzata ekde la 18^a jarcento de la serbaj verkistoj.

La latina alfabeto, uzata de la Kroatoj kaj Slovenoj, estas adaptita tiamaniere ke ĝi enhavas ankaŭ la saman nombron da literoj kiel la t. n. cirila.

Interesan rimarkon mi faras, sinante tiun tre rapidan ekrigardon pri la serba lingvo: same kiel en Esperanto la regulo estas: unu litero, unu sono. Parolante la lingvon oni prononcas ĉiun literon kaj konsekvence oni skribas kiel oni parolas.

Claude VERNAY.

Vivo de la Grupoj

*

ABBEVILLE. — *Les cours ont repris la seconde semaine de décembre. Ils ont lieu tous les vendredis soir, dans une salle mise à notre disposition par le directeur de l'École de garçons, rue Saint-Jacques. Ces cours qui sont toujours professés par M. Odon Leblond se sont enrichis d'un cours de conversation pour les anciens. L'année se présente donc meilleure que la précédente; nous avons des éléments enseignants qui nous manquaient.*

AIRAINES. — La 31me de januaro, F-ino Gertrud Hansen vizitis nian grupon kaj faris prelecionon. La prezidanto, S-ro Fréville Pierre gratulis kaj dankis F-ino Hansen.

— **EDZIGO** — Nia grupano Gilbert Delasse, instruisto, edziniĝis, la 28me de decembro 1936 kun F-ino Marguerite Dieu.

Ni gratulas la novajn geedzojn kaj prezentas al ili niajn plej korajn bondezirojn pro ilia feliĉo.

AMIENS. — Nia juna kaj ĉarma dana samideanino F-ino Gertrud Hansen gvidis antaŭ multnombra publiko demonstraĉion lecionon laŭ Cseh-metodo. Tiu sukcesa kunveno estis prezidata de S-ro Plenneau, akademiĉa inspektoro.

La samaj kunvenoj okazis en LONGUEAU kaj en ALBERT. En tiu lasta loko, propagando estis farita de niaj geamikoj S-ro Brunet (Arras) kaj Ges-roj Arnaud (Hénencourt). 80 personoj ĉeestis tie la kunvenon, kies sukceso antaŭvidigas multajn alskribiĝojn al la kurso gvidota de F-ino Hansen.

— **NEKROLOGO.** — Kun granda malĝojo ni ekscis pri la morto la 28me de decembro de nia siŝona samideano, kont-kontrolisto de nia grupo, S-ro Pourchelle, antaŭmilita esper. Kiam S-ro Pourchelle estis militkaptito li korespondis en Esperanto kun S-ro Maetz. Tiam la germana oficiro ankaŭ esperantisto konatiĝis kun li kaj uzis sian influon por dolĉigi al nia samideano la severon de la kaptiteco.

Okaze de tiu kruela trafo la grupo kaj la nordfranca esperantista federacio esprimas al lia filo, ankaŭ esperantisto, kaj al lia familio siajn plej sincerajn kondolencojn.

— Nia grupo funebras ankaŭ pro la morto de nia samideano Ducrocq. Delonge malsana li tamen restis fidela al nia grupo. Antaŭmilite, li ĉeestis la Universalan Esp. Kongreson en Barcelono.

Sincerajn kondolencojn al la familio.

ARMENTIÈRES. — Lu komunuma Administracio tion permésante, nova kurso por komencantoj okazos ĉiudimanĉe, je la 9^a ĝis la 11^a, en la Muzika Akademio, rue Nationale, Armentières. S-roj Byache kaj Decroocq, instruistoj, gvidos la kurson kaj ricevos la aliĝojn.

La aranĝo de esperanta ekspozicio estas decidita; ĝi okazos meze de Februaro.

ARRAS. — La 23me de januaro, en la Komerca Cambro, S-ro Cent faris belan prelegon pri Varsovio, urbo de la XXIX^a Universala Kongreso. Prezidis la kunvenon S-ro Maeke, prezidanto de la grupo. S-ro Stuit afable bonvolis pruntedoni kaj memfunkciigi sian projekci-aparaton montrante interesajn vidaĵojn el Varsovio. La ĉirkaŭ 30 ĉeestantaj geesperantistoj kun granda plezuro aŭskultadis flue elparolatan prelegon.

— La grupo gajnis trian premion ĉe la konkurso « Ch. Boyer ».

AVESNES-SUR-HELPE. — La 14me de januaro post la ĉiusemajna kurso okazis kunveno de la grupo « La Progreso ».

Pro foriro de S-ro Couteaux Raymond, kies dato ne estas ankoraŭ konata kaj foriro de S-ro Mariez Ernest, la grupo elektis novajn komitatanojn kaj novajn gvidantojn. S-ro Azambre, notaire à Maroilles, kiun ni konas kiel fervora esperantisto, akceptis gvidi la kurson kun la helpo latibezone de nia juna samideano S-ro Blanchet, instruisto el Avesnes.

Estas elektitaj aŭ reelektitaj la jenaj gesamideanoj: S-ro Azambre Georges, prezidanto, 7, rue Foch, Maroilles; F-ino Deplanque Andrée, viceprezidantino; S-ro Copin Noël, sekretario-kasisto, rue du Collège; S-ro Blanchet Gilbert, bibliotekisto, 15, avenue du Pont-Rouge.

Membroj: S-ro Mayot René, S-ro Moreau René, S-ino De Luca Geneviève, S-ro Delacueille Emile.

Pri la kurso, nenio estas ŝanĝita, ĝi daŭras en la saloneto de la urbdomo ĉiusemajne je la 20^a, kun 15 ĝlernantoj laŭ la gramatika metodo.

BÉTHUNE. — S-ro Brunet, el Arras, vizitis la samideanojn dimanĉon la 10-1.

Unu lernejestro kaj du instruistoj prenis la afero en manojn kaj nova kurso estis malfermita vendrede la 15-1, en Cours Municipaux, je la 18^a 30. S-ro Brunet revenis kun plej bona impresoj pri la estonteco de tiu grupo, kies gvidantoj estas S-ro Benoist, lernejestro, 9 bis, rue de Lillers, Béthune kaj S-ro Pozière, instruisto, 119, av. Sully

BOULOGNE-SUR-MER. — Dank'al klopodoj de F-ino Bayeux, direktorino de la Knabina Komerca Lernejo, rue Casin, kiun ni plejvarme dankas, nia grupo disponas belan komfortan klason, kie okazas ĉiutage kaj vendrede kurso por komencantoj, gvidata de S-ro Kert. La kurson partoprenas pli ol dudek ĝlernantoj.

— Dimanĉon la 17-1 okazis ĉarma Esperantista festo en la eleganta tetrinkejo « Regina ». Diversaj distraĵoj amuzigis la ĉeestantojn, kiuj mem kontribuis al la sukceso de tiu kunveno per dancoj, deklamado, k. t. p. La salono estis bonguste ornamita per vivkoloraj banderoloj kun verdaj steloj; tion ni dankas al F-ino Pannevin, kiu dum feste agrable surprizis nin per beletaj donacetoj. La ĉeestintoj post la agrable pasigita posttagmezo disiris, esprimante deziron ke tiaj kunvenoj okazu plej ofte.

— Post multaj klopodoj de nia grupo ĉe la Komerca Cambro, ni sukcesis akiri la patronecon de tiu grava institucio favore al la Konferenco, kiu okazos en Parizo dum Pentekosto.

CALAIS. — *Mardi 12 janvier, à 20 h. 30, à l'École primaire supérieure de garçons, M. Henri Clausse, président du groupe esp. « Verda Stelo », a fait une intéressante causerie sur le Congrès Universel d'Espéranto à Vienne. Cette causerie fut suivie d'une démonstration de la langue par M. G. Perrin, secrétaire du groupe. 35 personnes se sont inscrites au cours qui a lieu chaque mardi, à 20 h. 30. Un autre cours fonctionne le mercredi au Collège de garçons, rue Leveux.*

— *A l'Activité Intellectuelle du Calaisais, un cours élémentaire d'espéranto a lieu tous les dimanches, à 11 heures.*

CAUDRY. — Dimanĉon la 10me de januaro en la festsalono de la Urbodomo, okazis parolado de S-ro Centneršver pri D-ro Zamenhof, liaj vivo kaj verko. Kun brilanta vervo, S-ro Cent. scipovis interesiĝi ĉiujn ĉeestintojn — pli ol 50 — anojn de la du Caudry-aj kluboj: « Esperanto kaj Peco » kaj « La Verda Stelo » kies komitato aranĝis la prelegon.

Kun granda intereso, la esperantistoj de nia urbo aŭskultis pri la vivo de Zamenhof, pri liaj vivluktoj, malsukcesoj de la unuaj horoj kaj la maloftaj feliĉaj momentoj. Ni ekscis kiel honkora estis li, kiun oni povis ankaŭ nomi « la patron de l'mizeruloj » al kiuj li savis vidon kaj eĉ vivon.

Tre emociita la preleganto finis sian paroladon, deklamante la faman poemon de nia majstro *La Vojo*.

La komitato de « La Verda Stelo » profitas de ĉi tiu okazo por denove kaj sincere danki nian ĝeneralan sekretarion, kiu tiel afable konsentis honori nin per sia vizito.

La sekretario: F. Depreux.

DESUVRES. — La ambaŭ kursoj bone daŭras. Komence de januaro, ni elektis novan kasiston, S-ro Frammery por anstataŭi S-ro Level, kiu forlasis nian urbon.

DUNKERQUE, MALO, SAINT-POL. — La diversaj kursoj sukcese daŭras. La vintra festo je honoro de Zamenhof belege sukcesis eĉ tro ĉar la festsalono estis tro malvasta por la grandega nombro de la ĉeestantoj (300). Ĉiuj artistoj kaj kunlaborantoj meritas varmajn aplaŭdojn kiujn la publiko ne ŝparis.

— La 18me, s-ano Stuit (el Leeuwarden kaj Arras), tre kortuŝe parolis pri nia majstro Zamenhof.

— La 19me li animis viglan gajan vesperon en la restoracio Trassaert. Per kantado, koncerto, anekdotoj kaj societaj ludoj, tiu vespero helpis interkonatiĝon de la komencantoj kaj la malnovuloj.

— La biblioteko iom pli funkcias; 25 pruntoj de libroj kaj 6 de gazetoj dum decembro kaj januaro.

FRESNES. — Dimanĉon la 17me de januaro dum la kunveno de lokaj ekskunbatalantoj, kiu okazis en nia kursejo en la urbdomo de Fresnes, S-roj Aldebert kaj Carlier prelegis pri la rolo kiun ludas esperanto por la tutmonda paco; sur la muron de la vasta salono estis metitaj propagandaj afiŝoj pri esperanto kaj sur la nigra tabulo S-ro Carlier skribis belajn frazojn pri esperanto kaj interfratiĝo de popoloj.

— Merkrede, la 27me de januaro, S-ro Cent prelegis pri Varsovio kun lumbildo.

JEUMONT. — Fine, oni povas ĝin-ĉi jaron gvidi kurson en Metia Lernejo. Ĝi okazas ĉiulunde de la 19 ĝis la 20^a. La 14me de decembro, oni lernis kaj kantis *La Espero*. Perfekta kurso okazas ankaŭ ĉiusemajne en « Hôtel de la Paix ».

LENS. — *La réunion générale du Groupe Espérantiste Lenois « Zamenhof » a eu lieu à l'École Carnot. M. Max, président sortant, ouvrit la séance et présenta la démission du Comité sortant.*

M. Dubois E. fut élu président de séance. Il remercia le comité sortant pour le bon travail accompli au sein du groupe. M. Vala, trésorier, fit le compte rendu financier pour l'année 1936.

Mlle Poequet Y. donna ensuite lecture du rapport moral.

Il fut procédé à l'élection d'un nouveau comité. Celui-ci s'est réuni et s'est constitué de la façon suivante: Président: M. Max, réélu à l'unanimité; Vice-Présidents: Mme Patalaz, M. Corinberg; Trésorier: M. Vala; Secrétaire: Mlle Poequet Y.; Secrétaire-adjoint: M. Neuville; Délégué à la Presse: M. Dubois; Vice-délégué de l'I.E.L.: M. Corinberg; Délégués à la radio: M. Bryancet; Mme Borenstein.

Ni petas de vi tute malgrandan servon: Varbu unu novan abonanton al nia bulteno, kaj « Nf E. » povos festi sian MIL-an abonanton.

— Esperantista festo organizita la 17-18 gnis grandan sukceson. S-ro Max, prezidanto de la grupo, malfermas la kunsidon. Post la paroladeto de S-ro Dubois, S-ro Stuit kiu gvidis la lastan kurson, rakontas interesan anekdoton. Du ĉarmaj geartistoj Johano kaj Klaudio Vala recitas « En la pluvo ». Poste F-ino Sleder rakontis « Terura sonĝo ». Ges-roj Lenglin ludis teatraĵon « Scivola virino ». Lernanto de S-ro Stuit, per kortuŝaj vortoj, laŭdas kaj dankas la meritplenan profesoron Stuit. Poste, S-ro Macke, prezidanto de Arrasa grupo, montris kelkajn prestidigitatorojn tre interesajn.

La ekslernantoj de S-ro Stuit oferas publike al li belegan donacon. Kortuŝe li respondas. Tiu pleasukcesa vesperfesto finiĝas per dancado, kiun antaŭis grupa fotografado.

LIÉVIN. — La kurso daŭras sukcese ĉiu jande je la 19^h30. Samtempe okazas kunveno por malnovaj lernantoj.

— Jen estas la nova komitato de la grupo: Honora prezidanto, delegito de I. E. L. kaj de Arteza distrikto: S-ro Viseux Léonard; Prezidantino: F-ino Irène de Block; Viceprezidantoj: S-roj Caron Pierre kaj Delion Louis; Sekretario: S-ro Bernard Georges, 9, rue G. Delbecq; Kasisto: S-ro Léon Moelighem; Komitatoj: S-ro Dufhot kaj F-inoj Cadot kaj Moelighem.

— Baldaŭ okazos ekzameno por « Atesto pri Lernado ».

PONT-SUR-SAMBRE. — Nia grupeto gajnis la unuan premion de la konkurso de S-ro Boyer (Caunes). Dum 1936, ni gajnis du pokalojn. (Pokalo « fervorigilo » oferata de nia prezidanto, S-ro Humez).

Eble la tria alvenos !

SAINT-OMER. — Okaze de la naskiĝdato de D-ro Zamenhof, la esperantista grupo organizis, la 17° de decembro, feston al kiu ĝi invitis siajn amojn kaj la membrojn de la Fotografa Societo.

Post la ludo de la himno *Espero*, S-ro De ligny prelegis pri Zamenhof kaj pri la deveno de la lingvo.

Poste, diversaj distraĵoj tre amuzis la ĉeestantojn: komediato, kino, manlertaĵoj.

Fine, S-ro Breton, Prezidanto de la Fotografa Societo, kaj samtempe Viceprezidanto de la Esperantista Grupo, dankis la organizintojn kaj parolis pri la arta fotografado.

Resume, bona amuzado, bona propagando.

— La 20° de januaro, post paroladeto tre favora de la liceestro, S-ro A. D. malfermis novan kurson laŭ la rekta metodo, 47 lernantoj sin enskribis kaj aŭdis kun granda intereso la unuan lecionon.

Arteza Distrikto

La kreo de tiu distrikto en arteza regiono havas la celon kunvenigi sulĉe ofte la grupestrojn kaj izolulojn. La unua kunveno okazis dimanĉon la 17° de januaro, en Lens sub la prezido de S-ro Max, prezidanto de Lens-a grupo. Jen la akiritaj ĝis nun rezultoj:

Fourges kaj Courrières. — Vigla propagando de S-ro Grand, tre fervora samideano. Antaŭ nelonge venos kelkaj helpantoj. La unua kunveno de arteza distrikto estis sukcesplena; ĉeestis ĝin 25 personoj. Brunet disdonis multajn propagandilojn.

Harnes. — S-ro Gohfert promesas propagandi kaj esperas bone sukcesi.

Hénin-Liétard. — S-ro Mériaux tre fervora samideano, jam varbis amikojn, sed denun dank'al helpo de Arras-a grupo, li faros vastan propagandon; li antaŭvidas la arangon de publika prelego kun demonstracio; li deziras krei komitaton favoran al Esperanto kaj poste krei grupon kaj malfermi kurson.

Lens. — La kurso de S-ro Stuit sukcese finiĝis. S-ro Dubois kun helpo de S-ro Max gvidos gramatikalan kurson laŭ Cart.

Liévin. — Oni starigis planon de estonta agado de tiu grupo. F-ino De Block kaj S-ro Viseux ambaŭ helpataj de S-ro Bernard daŭrigos la instruadon. Certe la grupo revigligos.

Loos. — Ĝis nun S-ro Contart lernejestro sukcesis nur (pro manko de tempo) interesigi kelkajn samurbanojn al esperanto, sed S-ro Fyaveck el Lens helpos lin kaj baldaŭ arangos publikan paroladon kiun postsekvos malfermo de kurso. Grupo estas kreota.

PERFEKTIGA KURSO. — Ĉar en Lens kaj Liévin oni ĝis nun gvidis nur elementajn kursojn, mankas profesoroj. S-ro Brunet akceptis gvidi superan kurson por krei profesorojn. La unua leciono okazis la 31° de januaro je la 10^h, Ecole Carnot, en Lens. La kurso daŭros dum 15 semajnoj. Alskribiĝis: 8 personoj el Lens, 4 el Liévin, 3 el Loos, 3 el Hénin-Liétard, 1 el Courrières, 1 el Méricourt, 1 el Harnes, eble ankoraŭ 1 el Fourges kaj 1 el Avion.

Ni esperas ke post la finiĝo de tiu kurso naskiĝos multaj novaj grupoj kaj ke aliaj distriktoj sekvos tiun bonan ekzemplon.

FINANCOJ. — Oni decidis ke ĉiu aliĝanta grupo pagos 1 fr. po ĉiu membro.

— Venonta kunveno okazos fine de februaro por povi montri la rezultojn al la federacia komitata kunveno okazonta en Saint-Omer.

PROVIZORA ESTRARO. — S-ro Brunet akceptis provizore la postenon de sekretario de arteza distrikto.

Dans la Presse française

De L'ECLAIREUR DE NICE :

BONNE ANNEE

* Au seuil de l'année nouvelle, nous souhaitons bonne année aux lecteurs habituels de cette rubrique.

* La plus grande partie de ceux-ci sont des esperantistes: en effet, l'esprit de l'homme contemporain est fait de telle sorte que, ainsi que le remarquait notre excellent ami Era dans un de ses derniers articles de « Nîa Gazeto », il ne lit guère que ce qui correspond à ses idées personnelles. Et c'est pourquoi l'éducation des masses est tellement lente, pourquoi l'évolution des idées est tellement précaire.

* Certes, nous pensons bien que quelques non-esperantistes lisent d'aventure cette chronique hebdomadaire. Nous en avons même la preuve par les lettres de demandes de renseignements qui nous parviennent régulièrement. Mais le mouvement est lent...

* Il est lent comme la marche de toute vérité. Combien a-t-il fallu de temps à Lebon, à Forest, à Ader pour persuader l'humanité que leurs inventions allaient lui apporter un certain nombre de bienfaits dont elle ne saurait plus se passer aujourd'hui ? On ne l'ignore pas. Le principe de la langue internationale auxiliaire fait son chemin tout aussi lentement, depuis qu'il y a quatre cents ans, le grand Descartes en donnait les grandes lignes dans une lettre véritablement prophétique.

* Aussi, en souhaitant bonne année à nos lecteurs, nous leur souhaitons également bon courage dans leur apostolat magnifiquement désintéressé. S'ils recueillent encore, parfois, des sourires ou s'ils ont à supporter des incompréhensions, le jour n'est pas loin où ils seront connus comme des précurseurs et honorés comme tels. Et c'est pourquoi nous leur souhaitons bon courage. Que sans cesse ils sèment la bonne parole. Aussi éloigné semble-t-il, le but sera atteint. Et chacun d'entre eux aura été un bon ouvrier du progrès, du vrai progrès, de celui qui rapproche les hommes au lieu de les éloigner.

Georges AVRIL.

LES FAITS

Une cantate. — Le compositeur Emil V. Muller, de Prague, a écrit la première cantate en esperanto sur des vers du docteur Zamenhof. Cette œuvre pour soli, orchestre et chœurs, sera exécutée au cours du prochain Congrès Universel de l'Esperanto, à Varsovie, en août 1937.

Foire de Lyon. — L'usage de l'esperanto devient chaque année plus important à la Foire Internationale de Lyon. Par exemple, le nombre des demandes de renseignements exprimées et satisfaites en esperanto, qui était de 227 en 1934 et de 265 en 1935, a atteint 401 en 1936.

La Foire vient d'éditer une très belle affiche en couleurs et un papier-buvard réclame. On peut en demander à l'administration de la Foire, rue Ménestrier, Lyon.

Du NORD MARITIME :

INVITATION D'ANGLETERRE

Une invitation particulièrement agréable nous vient d'Angleterre à l'intention des jeunes filles de 11 à 17 ans.

Voici les faits :

Mlle Saxl, dont les esperantistes du Nord de la France ont conservé un enthousiaste souvenir, ayant fait l'été dernier à Birmingham un cours d'Esperanto pour les membres de l'enseignement, la directrice d'une importante école primaire y a introduit cet enseignement.

Les jeunes filles anglaises et leur directrice invitent leurs « cousines » des pays étrangers pour huit jours à Pâques, du samedi 27 mars au 3 avril.

Les frais de séjour comprenant tous les repas, le logement dans cette école moderne très bien installée, ainsi que les différentes excursions n'est que de 76 francs par personne pour toute la semaine.

Durant le séjour, est prévue la visite du fameux « village des jardins » de Bourneville, et la célèbre fabrique de chocolat Cadbury qui compte tant d'esperantistes parmi son personnel. Une superbe excursion en commun sera faite à Stratford-sur-Avon au cœur de la contrée de l'immortel Shakespeare.

Voici bien une magnifique occasion non seulement de voir la belle campagne anglaise, mais encore de visiter une cité industrielle fameuse, de participer à des fêtes et excursions intéressantes, et de créer de l'amitié internationale.

Des adhésions sont déjà parvenues de plusieurs pays et surtout de Hollande. Pour la France, un groupe partira de Somain, sous la direction de l'institutrice qui, sur demande, pourra se charger des jeunes filles de celles d'autres villes de la région à partir de leur arrivée à Dunkerque.

Un comité d'accueil fonctionnera à Dunkerque, à Londres et à la gare d'arrivée. Le prix du voyage aller et retour Dunkerque-Birmingham grâce à une réduction spéciale de 30 % est d'environ 160 francs jusqu'à 14 ans et 250 francs au delà.

Il n'est pas indispensable de bien connaître l'esperanto, car pour celles même qui n'en connaissent pas un mot, un cours spécial en dix leçons pourra être suivi par correspondance et il est prévu également un cours public un soir par semaine.

Demandez d'urgence et sans engagement tous détails complémentaires à la simple adresse : Esperanto-Dunkerque.

UTILITE DE L'ENSEIGNEMENT
DE L'ESPERANTO A L'ECOLE

Sous ce titre, nous lisons dans « L'Espérantiste Français », les considérations ci-dessous :

1. L'Espéranto est un excellent moyen d'améliorer la connaissance de la langue maternelle : étant « la grammaire même » et distinguant par ses terminaisons les catégories grammaticales, qu'il rend ainsi concrètement sensibles, il peut rendre les plus grands services aux enfants dans l'étude de la grammaire de leur propre langue — surtout quand il s'agit de langues comme l'anglais ou le français, où les rapports grammaticaux s'expriment rarement par une modification de forme. D'autre part, par la logique et la fécondité de son système de formation des mots, il amène l'enfant à mieux choisir ses mots et à augmenter le nombre de ceux dont il use effectivement. Les instituteurs des pays les plus divers furent d'accord pour reconnaître que l'étude de l'espéranto amène chez les élèves des progrès visibles en orthographe, en analyse grammaticale et en vocabulaire.

2. L'Espéranto a une valeur particulière comme base d'étude pour les langues étrangères : étant facile à apprendre, il permet aux élèves d'arriver relativement vite à un point où ils se sentent véritablement en possession d'une autre langue que la leur, où ils peuvent faire usage utile de leurs connaissances, c'est-à-dire à un point où ils constatent que l'étude devient profitable et intéressante — d'où encouragement et plaisir au travail. D'autre part, ayant fait ainsi à moindres frais l'effort capital d'apprendre à manier une seconde langue, c'est-à-dire à échapper aux automatismes linguistiques héréditaires, pour en acquérir d'autres, il leur devient bien plus aisé d'aborder l'étude d'une nouvelle langue, où cet effort primordial ne sera plus à faire. On sait que l'étude de chaque langue nouvelle aide à l'étude de la suivante : il y a donc intérêt à commencer par la plus facile de toutes.

3. L'Espéranto par l'emploi qui peut en être fait très vite dans la correspondance avec les pays les plus divers, développe chez les élèves la connaissance et le goût de la géographie et de l'histoire de la civilisation, en éveillant leur intérêt pour les peuples étrangers, leurs mœurs, leur art, leur littérature, et aussi pour l'idée de paix entre les peuples.

LE 29e CONGRES DE L'ESPERANTO

Le Congrès universel de l'espéranto, qui aura lieu en 1937, se tiendra à Varsovie d'où, il y a cinquante ans, le docteur Zamenhof lança sa première brochure sur la constitution de la langue internationale.

La même année, le Congrès national espérantiste français se tiendra à Paris, où il coïncidera, les 15, 16, 17 et 18 mai, avec la Conférence internationale technique « L'Espéranto dans la vie moderne ».

ENCORE UNE ETOILE !

Sous ce titre un peu symboliste, Mme Hélène Burniaux dans « Le Soir » de Bruxelles, relève dans un article de tête le vœu émanant de la Commission des syndicalistes : voir encourager l'étude de l'espéranto, langue internationale.

Mme Hélène Burniaux n'est pas espérantiste, aussi son opinion est particulièrement intéressante parce que... désintéressée. Notre confrère a très bien compris les raisons qui militent en faveur de l'adoption d'une langue internationale auxiliaire :

« Que de temps perdu dans les réunions internationales en traductions, traductions, toujours imparfaites... Il faut avoir assisté à une réunion de la S.D.N. pour se rendre compte des difficultés qui résultent de la nécessité des traductions.

« Pourquoi, me direz-vous, ne pas adopter une langue unique ? Et que faites-vous des amours-propres nationaux, toujours si chatouilleux ! Reconnaissons, d'ailleurs, qu'en accordant la préférence à une langue nationale on donnerait un avantage certain au peuple dont on aurait choisi la langue. C'est pourquoi je crois que la vraie solution est de préconiser l'étude de l'espéranto.

« Pourquoi, à présent que l'on envisage la prolongation de la scolarité obligatoire jusqu'à 15, peut-être jusqu'à 16 ans, pourquoi ne pas inscrire au programme de la dernière année l'étude de l'espéranto ? Cette étude a d'ailleurs une valeur pédagogique pour l'enseignement du français (et même de n'importe quelle langue vivante - Red.) Aucun effort n'est vain. C'est ce qui donne malgré tout une valeur à la vie, même du plus humble d'entre les hommes. »

AU SENAT AUSTRALIEN

Nous avons lu dans « Le Temps » du 29 décembre, l'information suivante :

« L'Agence Reuter mande de Canberra que le Sénat d'Australie a décidé de s'adresser au roi d'Angleterre pour le prier de convoquer une conférence mondiale qui s'occuperait de la question d'une langue internationale unique. »

Notre sérieux confrère fait suivre cette information des commentaires que voici :

« La question n'est pas nouvelle et elle n'a jamais pu être résolue. Aussi, la résolution australienne, qui s'inspire du noble désir d'assurer la paix entre les peuples par ce truchement linguistique, sera-t-elle enterrée comme tant d'autres. »

Nous regrettons ce commentaire. D'abord parce que si, en effet, la question n'est pas nouvelle, il ne faut pas croire qu'elle n'a pas été résolue, puisque, au dire même de feu Meillet, l'espéranto a fonctionné. D'autre part, jamais une conférence, telle que celle dont le Sénat australien demande la convocation, ne s'est réunie et n'a pu, par conséquent, renoncer à trancher la question.

Quant à la prophétie d'enterrement, il est bien possible qu'elle se réalise. Mais à qui en incombera la faute, sinon aux hommes de peu de foi ?

POURQUOI L'ESPERANTO ?

D'un excellent article paru dernièrement dans le « Lyon Républicain » nous extrayons les passages suivants :

« Etudier l'Espéranto et le répandre pour permettre aux peuples de se juger eux-mêmes, sans intermédiaires, par des relations directes d'homme à homme.

Un de mes interlocuteurs m'a fait un jour cette réponse :

« Vous parlez espéranto ! ah ! oui, c'est ce que nous appelions quand nous étions gosses le javanais. » Non, l'espéranto n'est pas le javanais, ce n'est pas non plus du petit nègre : c'est une langue avec sa grammaire, ses racines, ses nuances, au même titre que toutes les autres. Cependant, et c'est là la raison de son succès, de profonds avantages sont en sa faveur. D'abord, cette langue artificielle, créée par le docteur Zamenhof, est un trait de génie. Son auteur est arrivé à ce tour de force extraordinaire, de pouvoir exprimer les pensées les plus subtiles au moyen d'un vocabulaire extrêmement réduit et d'une grammaire qui comporte « *es, wlt* » et pour tout, seize règles sans aucune exception ! Ensuite, le vocabulaire est composé de racines choisies judicieusement parmi celles des langues européennes. De cette façon, tout Européen devient espérantiste en trois mois d'études à raison d'une heure par jour. Aucune tournure spéciale, aucun idiotisme n'existe, et il n'y a pas à se préoccuper de l'ordre des mots dans la construction des phrases. Enfin, dans tous les mots, toutes les lettres se prononcent toujours comme dans l'alphabet, donc impossibilité de fautes d'orthographe.

Avant de terminer, je tiens à dire brièvement que l'espéranto est infiniment plus répandu que ne l'imagine le profane. D'éminents savants, en France et à l'étranger, s'en servent pour leurs communications scientifiques. Les milieux commerciaux l'utilisent très largement, et chacun peut recevoir pour s'en convaincre, sur simple demande, de la publicité dans cette langue sur les grandes foires mondiales de Lyon, Buenos-Aires, Vienne, etc. Chaque année, un congrès international réunit les espérantistes dont le nombre croît sans cesse au point que les derniers congrès de Stockholm en 1934 et de Rome en 1935, grouperont chacun plus de deux mille délégués. Et sans parler des grands pays européens où les espérantistes se comptent par dizaines de mille, je suis certain que je vous aurai convaincu de sa diffusion mondiale en vous disant que même les Japonais l'utilisent régulièrement dans leurs relations avec l'étranger.

Interesa propono

ZAMENHOF, liaj vivo kaj verko. — « Esperanto-Dunkerque », senpage, sendos prunte por 14 tagoj la belan verkon de Privat : « La vivo de D-ro Zamenhof », laŭvice al liaj legantoj de Nf.E. kiuj petos ĝin per simpla poŝtkarto.

LA FAMILIO de Nf. E.

Kun plezuro ni sciigas la bonan novaĵon al nia legantaro : la familio de Nf. E. grandigis ! Efektive, varma amikino de Antaŭen deziris montri la grandan intereson kiun ŝi havas por la bubeto Nf. E. kaj malavare donacis al ĝi 50 frankojn. S-ino Vanhersecke estas « kuzino » kiu bonege montras la sekvindan vojon.

Sekve de tiu « nobla gesto » kaj konstatante ke la familio de Nf. E. ne kontentige grandigas, la grupo de Dunkerque decidis helpi kaj subteni nian organon : la grupo donacis 200 frankojn, esperante ke tiu ekzemplo estos sekvata de multaj aliaj grupoj de nia Federacio.

Ni ĉiam esperis ekvidi je la marhorizonto la ŝipon transportante la atenditan « onklo de Ameriko ». Sed ĝis nun, kiel « fratino Anne » ni nenion vidis. Tamen, la « Meceno » multe mankas al ni. Por lin anstataŭigi, ni malfermas ĉi-tie « Konstantan Subtenon » kies unuan liston ni aperigos en nia venonta numero.

Nian plej varman dankon al ĉiuj niaj amikoj kiuj nin efike helpas, kaj al S-ino Vanhersecke kaj la Grupo de Dunkerque.

Nordfranca Esperantisto.

Deziras korespondi :

S-ino Marie SVENSTRUP, en FANDUP (Danujo), 55 jara, kun samideanino samaĝa.

F-ino Marthe OFFERMANS, 56, rue Emery, à DUNKERQUE (Francujo), ...kaj interŝanĝi poŝtmarkojn.

40 gelernantoj de la kurso en DESVRES (P.-de-C.) Francujo. Direktu leterojn aŭ poŝtkartojn al S-ro DUMARQUEZ, lernej-direktoro, en Desvres.

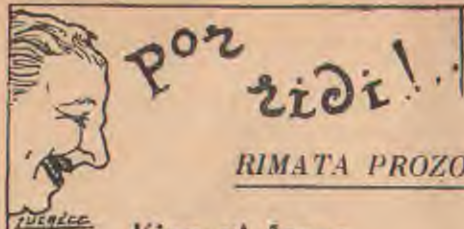
60 gelernantoj de la kurso en DUNKERQUE (Nord) Francujo. Sendu leterojn aŭ poŝtkartojn al Nordfranca Esperantisto kiu disdonos.

Multaj membroj de la Esperantista grupo de Fresnes-Condé deziras korespondi kun ĉiulandaj gesamideanoj. Adreso :

Esperantista Grupo de Fresnes-Condé, Urbodomo de Fresnes (Nordo) Francujo.

Ni semas kaj semas nenium lacigas Pri l'tempoj estontaj pensante ; Cent semoj perdiĝas, mil semoj perdiĝas Ni semas kaj semas konstante.

L.-L. ZAMENHOF.

RIMATA PROZO.

Kion vi farus se vi gajnus milionon ?

Mi ne scias kion respondi,
Ĉar bileton mi ne posedas ;
Malgraŭ tio por vin plaĉi,
Kuraĝe la vicon mi skribas :

Grandan kastelon mi ne havus,
Nur akvobordan kampodomon,
En kiun ĉiuj veni povus ;
Kondiĉe Esperanton ili
Sciu bone legi, paroli,
Ne bezonante vortareton.

Kompreneble aŭtomobilon
Luksan kaj rapidan mi havus ;
Sed ne volante perdi vivon,
Malrapide, piede mi irus.

Por mi estus ĉiuj kongresoj
Okazo foriri, vojaĝi :
Sur ĉiun el miaj vestaĵoj
Stelon mi ne forgesos enpiki.

Mia edzino, kun feliĉo,
La peltan mantelon aĉetus
Kiun de almenaŭ jarcento
Ŝi deziras ; kaj ŝi posedus
Ankaŭ malgrandan pudelon,
Kiu nomiĝus « Miliono » !

Miaj du blondaj knabinetoj,
Kaŭze de sia riĉeco,
Havus ĉiam unuajn lokojn
En ĉiuj la bonaj lernejoj.

Ĉie, ĉio estus en ordo,
Mi vivus kiel ŝi' en akvo ;
Mi krius « Vivu libereco » !
Kaj al aliaj la laboro.

Sed, antaŭ ol plilabori
Mi estus tre kontenta seĝi
Ĉu, por iom min plezurigi,
Vi ne povus, sen tro elspezi,
Sufiĉe da mono kolekti
Por aĉeti bileton al mi ! !

M. B.

ANEKDOTOJ

La naiveco de la enloĝantoj de Candas (Somme) estas fama. Jen estas du anekdotoj, kiujn oni rakontas pri tio :

Iam, antaŭ multa tempo, rajdista taĉmento, ŝanĝante garnizonon, haltis en Candas.

Unu el la soldatoj prezentas sin kun loĝrajtigilo al la pordo de iu virino; tiu-ĉi post la atenta esploro, diras ke ŝi ne povas akcepti lin. Diskuto komenciĝas inter la rajdisto kaj lia mastrino. Fine, la soldato saltas de sia ĉevalo teren. Vidante tion, la virino surprizita ekkrias :

— Mi ne scias ke TIO estas malmuntebla. Sed ĉar estas tiel, konduku vian ĉevalon en la ĉevalojn, kaj eniru hejmen.

★

Tio okazis ankaŭ en Candas :

Maljuna avarulo volis alkutimigi sian ĉevalon nemanĝi ; la sesan tagon, tiu-ĉi mortis.

— Estas bedaŭrinde, diras la viro rigardante la kadavron de la malfeliĉa besto, ĝi komencis jam malbezoni nutraĵon.

■ ■ ■

Konsiloj al propagandistoj

(daŭrigo)

Jen konsilo por verkistoj : se vi volas ke oni komprenu vin bone, uzu multajn komojn, kaj ankoraŭ komojn. Kial ? Ĉar ju pli la komoj estas multaj, des pli la KOMPRENO estas facila.

Nun propagandistoj atentu pri tio :

Oni laŭdas multe Zamenhof, dirante ke li estis geniulo, ke lia lingvo estas perfekta verko... Fakte kelkaj vortoj estas bonege faritaj : ekzemplo : vagono devas translokiĝi ofte ; do ĝi estas ono de vaganto, aŭ pli simple VAGONO.

HORLOGO estas loĝejo de horo.

Sed ne eĉu tiujn tri vortojn kiuj estas tute malbone faritaj :

1. NOTARIO indikas legan homon, do afero kiu estas tute ne muzika.

2. KARABENO indikas mortigilon, do afero kiu estas nek kara, nek bona.

3. SERVICIO ; dommastrino diras ke ŝi metas sur manĝotablon belan servicon por allogi invititoj ; sed mi kredas ke, se Françoise, je nia alveno estus prezentinta al ni servicon (tio estas vico de seroj) tio ne estus ekscitinta nian apetiton.

A. CHAIGNEAU.

Redakcia

Leterkesto

Ni ricevis lastatempe multnombrajn leterojn : gratulaĵojn, kritikajn, kuraĝigajn, k. t. p. Bedaŭrinde ne estas eble al ni doni al ĉiu apartan respon-

donon. Ni petas pardonon al niaj afablaj gekorespondantoj se ili ne ricevis tujan respondon.

Koran dankon ni ŝuldas al iu afabla fraŭlino, kiu ne nur verkis por nia revuo utilan recepton pri la fabrikado de «Gaufres», sed kiu ankaŭ sendis al ni dekduonon da ili.

Inter la ricevitaj leteroj ni publikigas la suban skribitan de nia Prezidanto kaj kiu interesas ĉiuj niaj legantoj :

Kara Amiko,

Pri via lasta numero, permesu al mi fari du komentariojn :

1° Sekve de mia artikolo pri S-ro Durieux, mi ricevis de li gratulan leteron, kiu enhavas la jenan interesan precizigon :

« Je suis né à Bruille-les-Saint-Amand, sur la rive gauche de l'Escaut, De l'autre côté, c'était la Belgique ; et j'ai voulu, comme mes six frères et sœurs, naître à gauche... »

Kvankam Belgujo ne estas por ni fremda lando, ni ankaŭ ĝojas ĉar nia kara prezidanto naskiĝis franco.

2° Vi presigis, sur la 9^a paĝo, rakonteton kies titolo estas « La Fosiloj », aldonante el *Nia Stelo*, sveda gazeto.

Tiu cetere konata (kaj pravega) verketo estas dirita de la aŭtoro Profesoro Th. Cart, en Cambridge, dum teatra prezentado de la Tria Universala Kongreso, en momento kiam oni multe parolis kaj disputis pri « plibonigoj » en nia lingvo. Tiu teksto aperis poste en *Lingvo Internacia*, en la numero de septembro 1907 kaj troviĝas en la libro « Vortoj de Profesoro Th. Cart », paĝo 37^a.

Do, la sveda gazeto nenion eltrovis... kaj decas redoni al Cezaro tion kio apartenas al Cezaro.

Plej kore,

Albéric HUMEZ.

Ĉar ni ne estas ŝtelistoj, ni redonas volonte al Cezaro tion... kaj donas bastonad-trapon al la kulpulo.

La Redakcio.

Recenzoj...

MARISTA HAKONTO. — Kanto laŭ angla melodio. Teksto reverkita de S-ro F. W. Buentung. Prezo : 3 belgaj frankoj.

Havebla ĉe E. R. B.,
77, Nieuwhovenstraat, Bruselo (Belgujo).
S.

RAFFLESIA ARNOLDI. — Scienca verketo okpaĝa (tri paĝoj kun bildoj, unu paĝo en esperanto) kiu estas studo pri la gigantufloro « Rafflesia Arnoldi ».

Prezo : 2 respondkuponoj.

Havebla ĉe la aŭtoro, S-ro Th. Justesen, en Fannerup tra Kolind (Danujo).

INTERNACIA ESPERANTO-LIBRETO. — Eldonita de *La Juna Vivo*, 32 paĝa. Bele presita sur bona papero.

Prezo : 2 francaj frankoj.

CU SOCIALISMO KONSTRUIGAS EN SOVETIO ? — (De E. Lanti kaj M. Ivon) 52 paĝa libreto ; Prezo : 3,30 fr. fr. afrankite ĉe : Esperanto, 14, Avenue de Corbera, Paris (12e). Politika sed kurioza, ankaŭ interesa dialogo. Unu el la lastaj frazoj de Futer estas : « Socialismo ne konstruiĝas en Sovetio ».

STENOGRAPHIE COMMERCIALE. — (laŭ metodo Aimé-Paris) 16 paĝoj + kovrilo. Prezo : 4 fr. fr. Interesa broŝuro (francolingve) kies aŭtoro estas nia samideano Alfred Lefebvre. Ĝi enhavas paĝon pri esperanta stenografio.
Ĉe la aŭtoro : 23, rue Stéphenson, Paris 18e.

METAGRAPHIE SCOLAIRE. — (francolingve) Malgranda sed tamen tre kompleta kaj plaĉa verketo kies titolo montras la enhavon. Prezo : 2,50 fr. fr. Ĉe la aŭtoro : S-ro P. Flageul, 9, Boulevard Voltaire, Issy-les-Moulineaux (Seine).
V. N.

GVIDLIBRO PRI RIO DE JANEIRO, ĈEFURBO DE BRAZILIO. — Tiu-ĉi broŝuro estis eldonita de la Ministrejo por eksterlandaj aferoj kaj presita per la Ŝtata Presejo, okaze de la 9^a Brazila Esperanto-Kongreso. La broŝuro estas bone presita sur dika papero, la fotografajoj estas multnombraj kaj la enhavo tre interesa. Ĉiuj propagandantoj de Esperanto dezirus posedi tiun-ĉi broŝuron kaj ĝin petos ĉe Brazila Esperantista Ligo, ave Marechal Floriano, 212, Rio de Janeiro (Brazilio).

M. A.

Se vi estas vera esperantisto, havu almenaŭ eksterlandan korespondanton por plivastigi la internaciajn rilatojn. Vidu paĝo 15

Ĉiuj en AMIENS, la 2^{an} de Majo 1937 !...

F-ino HANSEN

travoĝanta nian regionon

aŭ : « iom da humoro anstataŭ ĝemo... »

Do, nia kara Danino estis alvenonta en Lille por prelegi pri Danujo. Kiu klopodas por kunveni respektetblan nombron de ĉeestantoj, en granda urbo, tiu scias ke la afero ne estas facila. Tamen, elsterordinare, ĉe la « Foyer Lillois », en la kutima salono, ĉirkaŭ 35 fervoraj esperantistoj el diversaj grupoj estis atendantaj nian artistinon, je la oka akurate. Pacience ili atendis, atendadis... la oka, kaj kvin, kaj dek, kaj kvarono.

Nek F-ino G. Hansen, nek Carnelle, nek F-ino André. Kie ili staras? Tute proksime sur la Respublika placo, la vintara foiro nin alvokas per la ĉarmaj sonoj de la karuseloj... Saĝe, la ĉeestantoj sidas en la salono, ne ŝanceliĝas sub la incitaj muzikaj ondoj. Obatine, ili rigardas la pordon, revante pri la « apero » (efektive kelke da fervoruloj ne jam verpermanĝis) sed... nenia apero.

Cu S-ro Carnelle estus karuselgiganta la junan Daninon? Cu ili ne estus ludantaj danĝere en foira elektra aŭtomobilo, riskante la akcidenton? Mistero! La pordo restas rigide fermata. Nur unu homo, disŝiranta siajn maldensaj harojn ĝin malfermas, ĝin fermas por denove malfermi ĝin, malsupreniras al la strato, direktas malĝoje siajn okulojn al la multaj lumoj de la foiro, kvazaŭ frenezgiganta sub la sonoraj ondoj kiuj boras lian koron same kiel alarma sonorado... iras tien kaj reen... Malfeliĉa sekretario. Penado kaj rekompenco; plie senkulpiĝoj pli malpli malfacilaj. Li sendube revivas la malbonmemorajn pri alia eksterlandana artisto, kiu foje estis atendita en Lille en tia nekonata « Foyer » kaj kiu alvenis unu tagon malfrue, kun sia peza valizo, plena da libroj vendotaj.

Tamen finfine la pordo sin malfermas sub la manpremo de nia simpata Carnelle kiu alte aperis... tute sola, revenante de la stacidomo post atendado dum du horoj. Ve! Si! Si estas certe perdita.

La ĉeestantaro malpacienas; kelkaj foriras, la ceteraj babildas kaj komencas kanteti, ĉar en Francujo ĉio finiĝas per kantoj. Je la 22a estis necese disigi por reiri hejmen, unuj piede, malproksimen, aliaj trame, aliaj aŭtomobile, ĉiuj revante pri Gertrude.

Feliĉe, ŝi estas retrovita, ĉar ĉiu havis la plezuron aŭdi per la radio, la agrablan voĉon de la nevidebla profesoro.

MORALAĜO. — Bone estas ĉion fari, ĉu ne? Kamarado G... estas plenfervora al la ideo sed ĝi memorigas al ni malagrablajn

aferojn pri la kongreso kaj la travoĝo en Aŭstrujo, kie iu diktatoro volis ĉion fari kaj sukcesis malkontentigi la plimulton de la kongresanoj. Memorigu « Ĉio en ord' »...

Aliflanke, al vi Ĝesh-profesoroj, malgrandajn konsilojn: tutkore, mi petas, postulu la necesajn detalojn por trafi la celon. Korespondu rekte kun la sekretario de la grupo kiun vi deziras viziti. Ne forgesu sciigi la lokon kaj la akuratan horon de via alveno. Precipe ne enveturigu sen la adreso kien vi devas iri por prelegi... ĉar en granda urbo, la esperantistoj estas perditaj en la amaso. Ne jam kredis, ke dank'al Esperanto vi povas traŭri ĉie, en nekonata lando. Ja, vi povas traŭri, eĉ la tutan tagon kaj vesperon, kaj fine... maltrafi la celon.

Pri tiaj detaloj ni devas konfesi ke la kamaradoj Stuit kaj Thien estis pli zorgemaj... « Cent (foje) vere ne? »

LILLE'ANO.

Literatura Angulo

La sekreto de la sukceso estas: paroli forte, kurage kaj elegante!

Ĉi-tiu devizon tre bone konas la esperantistoj kiuj lernas nian lingvon laŭ la ĉe-metodo.

Kaj efektive, por lerte manipuli nian lingvon ni devas kapti ĉiun okazon por paroli kun samideano.

Tamen, sole la konversacio, ĝenerale simpla pri temo ĉiutaga, ne sufiĉas por bone koni kaj faksi la valoron de nia lingvo. Necesas io plia; necesas legi!

Certe, nia moderna vivo ne permesas sidadi dum horoj, por ke ni trankvile legu. Tio, cetero, ne estas nepra kondiĉo por senti sin « hejme » en la lingvo.

Ĉiutage, dek ĝis dekkvin minuta legado, jen la dua sekreto de la sukceso.

Jam miloj da verkoj estas je nia dispono por konatiĝi kun la trezoroj de nia Literatura. Por gvidi vin, iom post iom, tra tiu libro-gardeno, kreiĝis « Literatura Angulo ».

Kiel unua libro, la por ĉiuj necesa, gvida dokumento estas sendube « **FUNDAMENTO DE ESPERANTO** ».

Post multjara, pena sed ama prilaboro nia Majstro, D-ro Zamenhof, kompilis kaj eldonis ĉi-tiun verkon en 1905.

Ĝi konsistas el kvar partoj: ANTAŬPAROLO, kiun devas koni ĉiu esperantisto; GRAMATIKO, 16 regula, en tre konciza formo; EKZERKARO, kiu montras la aplikon de la gramatiko, kaj laste, UNIVERSALA VORTARO kun 1800 radikoj.

Ĉi-tiu libro en la franca eldono, kiu enhavas 90 paĝojn, estu ankaŭ por vi la fundamento de viaj konoj en Esperanto. — S.

DISTRAJDOJ

1. ENIGMO (de S-ro Cavier)

X x x x preciza tempo
 x X x x en akvo oni ĝin prenas
 x x X x brilas tage
 x x x X membro (sen finaĵo)
 x x X x en grupo estas
 x X x x tenilo por preni
 X x x x frukto
 x X x x neakompanata
 x x X x fari truon
 x x x X kiel la vento (sen finaĵo)
 x x X x voĉsono
 x X x x uzata por gustigi la manĝaĵojn
 X x x x ĝi mi estas
 x X x x troviĝas en la homa korpo
 x x X x loĝas en Romo
 x x x X troviĝas sur la ŝipoj (sen finaĵo)
 x x X x nialsama
 x X x x grava verbo
 X x x x regula arango de aferoj

La grandaj X donas respondojn al mia esprimo entenata en la enigmo de novembro.

2. PROBLEMO

LA TRI ĴALUZAJ EDZOJ

Tri edzoj estas tiom ĵaluzaj ke ĉiu el ili ne povas toleri ke sia edzino restu sen li kun la du aliaj. Sed grava problemo prezentiga. Ili staras kun siaj edzinoj sur la bordo de iu rivero kiun ili volas transpasi. Bedaŭrinde ili havas je sia dispono nur unu barketon kiu povas enteni du personojn kune. Kiel procedi por fari la transveturadon ne ofendante niajn tri terurajn edzojn.

(proponita de anonimulo).

Solvoj de Decembro

1. KRUCVORTENIGMO

P I E D O J :: T I
 I N :: E L
 E T :: M O N E R O
 D O :: I K O N O J
 B :: V I
 R E :: P R E Ĝ E J
 E N :: D E L I G U
 T I :: A N
 O R I S T O :: J A

2. PROBLEMO

La komercisto havis: 15 kokinojn.

La unuan fojon, li vendis:
 $7 \frac{1}{2} + 1 \frac{1}{2} = 8$; restis 7

la duan fojon, li vendis:
 $3 \frac{1}{2} + 1 \frac{1}{2} = 4$; restis 3

la trian fojon, li vendis:
 $1 \frac{1}{2} + 1 \frac{1}{2} = 2$; restis 1

kaj la lastan fojon, li vendis:
 $1 \frac{1}{2} + 1 \frac{1}{2} = 1$; restis 0

SOLVINTOJ DE DECEMBRO

Ricevis po 40 poentojn:

F-ino Andrzejewski; s-ro Brunet; s-ro Cappelaere; s-ro Cavier; f-ino Colléatte; f-ino G. Coquelet; s-ino Delavigne; s-ro Dumarquez; s-ro Humez; f-ino Kershaw; f-ino H. Lavallart; s-ro R. Fren; s-ro Quintart; s-ro Trémon; s-ino Victor; s-ro Vergex.

La sekvantaj ricevis:

S-ro Pauvrehomme (39); s-ro Pavis (38); s-ino Irlande (35); s-ro R. Joncquiert (34); s-ino Lotthé Faleur (33); s-ro Laurent Abel (30); f-ino Bèvière (20); s-ro Haudréchy (20); s-ro Rossignol (20); anonima samideano (20); f-ino Dumez (19).

S-ro Doye kies problemon pri la kokinoj ni publikigis, ricevis 20 poentojn.

SOLVINTOJ DE NOVEMBRO (daŭrigo)

Ricevis po 40 poentojn:

S-ino Hedé Henée; f-ino Dejuine Jeanne; s-ino Ch. Victor; f-ino Rayez Marthe; f-ino G. Kerskaw.

DAŬRA KONKURSO

F-ino Andrzejewski, en Amiens.....	80
s-ro Brunet, en Arras.....	80
s-ro Cappelaere, en Malo.....	80
s-ro Cavier, en Hautmont.....	80
f-ino Colléatte, en Amiens.....	80
f-ino G. Coquelet, en Jeumont.....	80
s-ino Delavigne, en Longpré.....	80
s-ro Dumarquez, en Desvres.....	80
s-ro Humez, en Douai.....	80
f-ino Kerskaw, en Villers-Bretonneux.....	80
f-ino Lavallart, en Amiens.....	80
s-ro Quintart, en Maubeuge.....	80
s-ro Trémon, en Caudry.....	80
s-ino Victor, en Amiens.....	80
s-ro Vergex, en Boulogne-sur-Mer.....	80
s-ro Pauvrehomme, en Toulon.....	79
s-ro Pavis, en Rennes.....	78

kulo sufiĉas al la plimulto. Same tiu, kiu devos noti ĉiutagajn pensojn, ne bezonos lerni saman gradon kiel tiu, kiu devos stenografi paroladojn. Sekve ni povas konsideri ke stenografio uzebla de ĉiuj devas konsisti el sistemo facile lernebla en sia elementa grado kaj enhavanta kelkajn pli-rapidigajn gradojn.

Do, la fundamenta sistemo devas esti sufiĉe simpla, rapida kaj legebla, por ke ĝi povu esti uzata de ĉiuj — eĉ de la plej junaj infanoj — kiel nota aŭ koresponda skribo. Por tio mi komprenas, ke ĝi nepre devas prezenti ĉiujn sonojn.

Ĝia simpleco devas esti tia, ke la infanoj povu ĝin lerni facile antaŭ la tre malfacila ortografia skribo.

Ĝia rapideco devas ebligi post kelka tempo de ekzerciĝo skribi flue kaj almenaŭ duoble pli rapide ol per la kutima skribmaniero.

Ĝia legebleco estos certa se, post sama ekzerciĝo, oni povos ĝin legi tiel flue kaj senhezite, kiel oni povas legi ordinaran skribaĵon samgrade bel- aŭ malskribitan.

Kvankam tiu unua grado devas esti sufiĉe perfekta por atingi la rapidecon necesan por sekretario, ĝi devos esti pli malpli mallongigebla. Oni povas konsideri tri gradojn: la unua estas la fundamenta sistemo pri kiu mi ĵus parolis; la dua estas la sekretaria skribo, kiu enhavas nur kelkajn simplajn mallongigojn; la tria estas la oratora grado.

Mi konsideras, ke la unua devas sufiĉi per si mem por la sekretarioj, kaj la dua por la oratoraj stenografistoj, sed ĉiu el ili uzante superan gradon havos laboron plifaciligitan kaj tiamaniere evitos lacecon eĉ se ili devos stenografi dum multaj horoj kaj je granda rapideco. Al lerta stenografisto supera grado devas havigi plifacilecon, ĝi ne devas esti necesega rimedo.

Tiuj diversaj gradoj devas mallongigi la skribon per simplaj rimedoj kaj reguloj bazitaj sur la fundamenta sistemo mem. Tiuj reguloj devas esti sufiĉe sendependaj unuj de la aliaj, por ke oni povu uzi ĉiujn aŭ nur kelkajn. Cetere tri gradoj estas eblaj nur dank'al tiu sendependeco.

Spite tiun sendependecon, la tuta sistemo devas esti homogena. La tri gradoj devas kompletigi unu la aliajn: la dua devas esti bazita sur la unua; la tria devas uzi mallongigojn jam montritajn en la dua. La tuto eĉ en sia plej perfektigita plimallongigo, neniam devas malebligi, ke oni uzu la unuan gradon, kiam tio estos necesa, por precizigi vorton aŭ teknikan, aŭ sciencan, aŭ fremdan sen helpo de la ordinara skribo.

(daŭrigota)

P. FLAGEUL.

DELAVIGNE-POIRET, Imprimeur - Gerant
Longpré-les-Corps-Saints (Somme) - France

Pharmacie Centrale Saint-Leu

R. DESCAMPS

Pharmacien de 1re classe

59-61, Rue Saint-Leu - AMIENS

(face l'Eglise)

TEL. 22-88

Manufacture de Vêtements
A FAÇON
pour Hommes, Jeunes Gens, Enfants

M. CHANTRIAUX & F. LABONNE

S. à R. L. Capital 30.000 fr.

34, Rue de l'Amiral-Lejeune

AMIENS

Les Bières "LE COQ BLANC" sont les plus réputées dans la région

A L'IMPECCABLE

VÊTEMENTS

5, Place Jean-Bart - DUNKERQUE

...l'ami des Espérantistes

La plej bonaj JUVELOJ
Poŝ-, Sonril-, kaj Vekhorloĝoj
por plej malaltaj prezoj

"AU BEFFROI"

A. HERVIEU

24, rue des Chaudronniers - - AMIENS

OPTIQUE MÉDICALE

G. GUIBERT

Opticien - Lunellier

33, Rue Allart - AMIENS

Téléph. 15-67

ESPÉRANTISTE

Le "Café du Centre"

39, Place Jean-Bart, DUNKERQUE

...réserve le meilleur accueil
aux Espérantistes

Ejo de la sabataj Kunvenoj de la grupo
(18-30 / 20-30)

Esperanto parolata

Esperanto-Literaturon

je originala prezo

Liveras al vi:

ESPERANTO
BAUDIMONT-ARRAS

Ĝus aperis!

LA NOBELA BURĜO

unu el la plej famaj ŝerverkoj de Molière
(Tradukita de Richard Levin)

Prezo: 10 francj frankoj

Mendigu al F-ino Yv. JULLIEN,
kasistino de Lyon'a Esp. Grupo

1, quai Cl.-Bernard, LYON

(poŝtĉekkonto Lyon 63/50)

Sendu solvojn aŭ komunikadojn pri tiuj « distruoj » GIS LA 28 de FEBRUARO, nur al nia kunlaboranto S-ro DAMMEREY, en BORRE, par Hazebrouck (Nord).

STENOGRAFIO ⁽¹⁾

POR LA DIVERSAJ UZOJ.

Same kiel ĉiu persono bezonas esti kapabla kalkuli, ne farante tion per siaj fingroj, ĉiu devas esti kapabla stenografi, por gajni tempon, kiam li devas skribi.

La ordinara skribo estas efektive multe tro malrapida kaj ni povas miri, ke en la epoko kiam oni celas ĉiam pli grandan rapidecon, la skribo restas senŝanĝe tia, kia ĝi estis dum la estintaj jarcentoj.

Antaŭe, pro la malfacileco de la interrilatoj, oni skribis tre malmulte kaj malofte; hodiaŭ multaj personoj dediĉas kelkajn horojn perditaĵojn pro uzo de tro malrapida skribo! Nune kiam ĉiuj devas same lerni stenografion.

Kompreneble tiu lernado devas esti bazita sur la uzado, kiam oni proponas al si. Dum ingeniero bezonas algebron, elementa kal-

(1) Vidu artikolojn pri « Titmunda Stenografio » en la numeroj 1 kaj 2 de NCB.

Nordfranca Esperantisto *est envoyé chaque mois*

à titre de propagande, à de nombreuses Sociétés, aux Syndicats d'Initiative, aux Chambres de Commerce, aux principaux Fonctionnaires, Consuls, Négociants, Industriels, Hôteliers, Coiffeurs, à de nombreux Groupes Espérantistes de France et de l'Étranger.

Fait un service régulier d'échange avec les autres journaux.

SI vous faites insérer une annonce à cette place, elle sera certainement remarquée...

**PETITE DÉPENSE
GROS PROFIT**

Tous renseignements :

Imprimerie de "Nordfranca Esperantisto"

HOTELS RECOMMANDÉS

à **ABBEVILLE** :

HOTEL DE FRANCE

Rue de l'Hôtel-de-Ville

DINOUARD, Propriétaire

Téléphone 42

à **AIRAINES** (Somme) :

HOTEL DE L'ÉCU DE FRANCE

Place Aristide-Briand

R. TUEUR, Propriétaire

Téléphone 17

Nf.E por vivi nepre bezonas ANONCOJN

Samideanoj, kiuj rilatiĝas kun gravaj komere-firmoj, de kiuj ili povas akiri anoncojn estas insiste petataj sin konigi al la Administracio de Nf.E, donante ĉiujn sciigojn

RADIO-APARATO "RENOVOX"

Preciza reguligo

Bela aspekto

ALTRVALITA MATERIALO

6 lampoj

ĈIAJ ONDOJ

Variebla Selekteco

Amerikaj lampoj

Mezgrandaj frekvencoj

(kun feraj)

465 kilocikloj

Antaŭ-selektigilo efika

Diverskolora ciferplato

7 kaj 14 kilocikloj po komutatoro

Luma akord-indikilo

Dubla tonoco - Elektro-dinamo

Grandmodela laŭtparolilo, haviganta nekompareblan muzikecon, kiu igas tiun modelon vera radio-aparato de muzikamantoj

PREZO : 2.035 FR.

10 %-a rabato por Nf.E-abonantoj

Anciens Etablissements

Lavoix & Renouard

49ter, Rue d'Arras -- DOUAI

ESPERANTO - ĈAMPANO

Grand 1er cru — Unua Vinberregiono

Klasigita en 100 % kategorio

Lau gustoj : Dolĉa ; Duondolĉa ; Mالدolĉa

Prezoj en Reims :

Carte verte (verda kapuĉo) po botelo . 10. fr. fik

Mendu al samideano

R. CHANCE, 2, rue René-Bourgeois, REIMS (Francujo)

Pago al R. Chance, Mailly-Champagne (Marna)

Poŝtĉek-konto : Nancy 334-72

M. MAX TAILLEUR

Téléphone 603

16, Rue Gambetta

LENS (P.-de-C.)

PORTO VASMONTE

H. DE VASCONCELLOS, O. PORTO

Agent général : C. DOLPHENS

39, rue Gustave-Jonequet, à LILLE